

ԹԻՖԼԻՍԻ ՆԵՐՄԱՆԵՐՆ ՀԱՅՈՑ ՀՈՒԵԿՈՐ ԴՊՐՈՑ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

190⁸₉

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՏԵՐԻԱՅ

Տ Ի Փ Լ Ի Ծ Ե

ԹԻՊՈՏՐԱՖԻЯ Դ-ՎԱ „ԿՈՒԼՏՈՐԱ“ ՎԵԼ. № 18. | Տպարան՝ ԿՈԽԱՏՈՒՐՈՎ Ռուդ. Վելիկով. № 18.

1910

102 100 0

Գիրտ ուղարկված է պաշտոնական

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՄԱՍՆԱԿԱՆ ԽՈՎՃԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱՄԱՍՆԱԿԱՆ ԽՈՎՃԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ

373(Կ7.925):
թ-63

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ԹԻՖԼԻՍԻ ՆԵՐՄԻՍԵՐՆ ՀԱՅՈՑ ՀՈԴԵԿԱՐ ԴՊՐՈՑԻ

190⁸/₉

ՈՒՍՈՒԹՅԱԿԱՆ ՏԱՐԻԱՅ

ТИФЛИСЬ
ТИПОГРАФИЯ Т-ВА „КУЛЬТУРА“ ВЕЛЬ. № 18. | Տպարան
1910

Դիրքության բնկ. վելեհամ. № 18.

A III
742

Յ Ա Ն Կ

Երևան

Հաշվեկշիռ	6
Բացատրութիւն հաշվեկշիռի	8
Ակտիւ	
I Քրամաբարկղ	—
II Տոկոսաբեր թղթեր	—
III Գրաւական և պահանջատի ٪/ը-բեր թղթեր	10
IV Անդամակցական վճար. Թիֆ. լի Փոխ. Վարդի Ընկերութեան	—
V Կառուվարութեան մօտ մնացած գումար	—
VI Անշարժ կալւածքներ	11
VII Դպրոցական նոր չէնք	—
VIII Շարժական գոյք	—
IX Գրադարան	—
X Ֆիզիքական կարինեա	12
XI Պարտապաններ	—
Պատու	
I Յատուկ ընթացիկ հաշիւ Թիֆ. Առևտր. բանկում	—
II Ներքարերութիւն Մեծապ. պ. Աղ. Մանթաշեանի	14
III Բանկ Թիֆ. Քաղ. Վարդ. Ընկերութեան	—
IV Գրաւական և պահանջատի ٪/ը-բեր թղթեր	15
V Պարտատէրեր	17
VI Դրամագուխ	18
Հաշիւ մնասի և օգուտի	20
Բացատրութիւն մնասի և օգուտի	22
Վնաս	
I Ապարակի վարձագին	—
II Անշարժ կալւածքների 2% շիշացումն	—
III Շարժական գոյքի 5% շիշացումն	—
IV Անշարժ կալւածքների ծախքեր	—
V Կենսաթոշակներ	23
VI Միանւագ նպաստներ	—
VII Տոկոսներ	24
VIII Ազանովազբութիւն ٪/ը-բեր թղթերի	—
IX Ուսումնաբանական ընդհանուր ծախքեր	25
X Կոտակների կատարումն	—
XI Գրադարանի 5% շիշացումն	26
XII Ֆիզիքական կարինեա 5% շիշացումն	—
Օգուտ	
I Քրամաբարկղ	—
II ٪/ը-բեր թղթերի կուրսերի տարբերութիւն	27
III Թիֆ. թեմի մոմավաճառութիւն	28

IV Անշարժ կալւածքների վարձադրամ	28
V Դեֆիցիտ 190 ⁸ ₉ ռու. տարւայ	—
Համեմատական տեղեկագիր 190⁸₉ ռու.	
տարւայ նախահաշւի ելքի և մուտքի	
գումարների	30
Ցուցակ անշարժ կալւածքների	40
Ցուցակ կտակներով նւիրաբերւած գու-	
մարմերի	44 *)
Տեղեկագիր ուսումնական մասի	52
Մայր դպրոց	—
Հաւաքարի բաժանմունք	61
Վերաստուգող Յանձնաժող. զեկուցումը	68
Հողաբարձութեան բացատրութիւնը Վե-	
րաստուգող Յանձնաժողովի զեկուց-	
ման առթիւ	73
Տեղեկագիր դպրոցի ծառայողների թո-	
շակարկղի	77
10 տարւայ հաշիւ թոշակարկղի մասնա-	
կիցների	81

*.) Վզիսպակ.

50-երորդ երեսում յօդ. II Գնումն անշարժ կալւածքների
գումարը սխալմամբ տպագրւած է 157500 ռ.—պէտք է կարդալ
15750 ռ.:

ՅԱԾԻ ԵԿԱԾԻ

ՆԵՐՍԻՒԹԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱԳԵՏՈՐ ԴՊՐՈՑԻ

առ 1-ին Անպատճեմքի 1909 թ.

ՀԱՐԴԻ

ՆԵՐՍԻ ՍԵԱՆ ՀԱՅՈ

ԱԿՑԻ

առ. 1-ի սեպտեմբերի

I	ԴՐԱՄԱ. ՌԻԴ Կանխիմկ դրամ առ ս/թ			—	—	306	23
II	ՏՈԿՈՍԱԲԵՐ ԹՂԹԵՐ Կուբանի 31-ի օգոստոսի 1909 թ.			—	—	35416	75
III	ԴՐԱՄԱ. ԿԱՆԱՆ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ 0/-ԲԵՐ ԹՂԹԵՐ Նոմինալ արժողութեամբ			—	—	59100	
IV	ԱՆԴԱՄԱԿՑԱԿԱՆ ՎՃԱՐ ԹԻՖ. I-ի ՓՈԽ ՎՃԱՐ. ԸՆԿ. Առ ս/թ			—	—	77	01
V	ԿԱՌԱՀԱՐՈՒԹԵԱՆ ՄՈՏ ՄՆԱՑԱՇ ԳՈՒՄԱՐ Առ ս/թ			—	—	21790	
VI	ԱՆՇԱՐԺ ԿԱԼԻԱԾՔՆԵՐ Առանձին ցուցակով			—	—	433173	29
VII	ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՆՈՐ ՇԷՐ Կառուցումն առ ս/թ			—	—	12561	69
VIII	ՇԱՐԺԱԿԱՆ ԴՊՅՔ Առանձին ցուցակով			—	—	8644	01
IX	ԴՐԱՄԱ. Առ Առանձին ցուցակով			—	—	11733	11
X	ՖԻԶԻՔԱԿԱՆ ԿԱԲԻՆԵՏ Առանձին ցուցակով			—	—	3163	8
XI	ՊԱՐՏԱՊԱՆՆԵՐ Հանագան անձինք Վարձառորհեր անշարժ կալւածքների			17737	17		
				19825	47	37562	69
						623528	59

Հաշվապահ՝ Մ. Էրիխզեան.

Ե Ւ Ռ

Ա Գ Ե Ւ Ո Ր Դ Պ Ր Ո Յ Ե

909 թիւ

Պ Ա Ս Ս Ո Ւ Ի

I	ՑԱՏՈՒԿ ԸՆԹԱՑԻԿ ՀԱՇԻԿ ԹԻՖ. ԱՌԵՒՏԾ. ԲԱՆԿՈՒՄ Քպրոցի պարագը առ ս/թ			36711	91
II	ՆԻՒՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵԾԱՎԱԾԻ ՊՐՆ. Ա.Դ. ՄԱՆԹԱՇԵԱՆԻ Քպրոցական նոր շէնքի համար առ. ս/թ			30000	—
III	ԲԱՆԿ ԹԻՖ. ՔԱՂԱՔ. ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԷՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ Գրաւ զբւած անշարժ կալւածքների փոխառութեան մեացորդ գումար առ ս/թ			15860	21
IV	ԳՐԱԱԿԱՆ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ Գ/Գ ԲԵՐ ԹՂԹԵՐ ա. Գրաւական—նօմինալ արժողութեամբ բ. Պահեստի — » »	14200 44900	— —	59100	—
V	ՊԱՐՏԱՏԵՐԵՐ ա. Զանագան անձինք բ. Վարձաւորների զբաւականներ կանխիկ դրամով	2114 1820	94 37	3935	31
VI	<u>ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ</u>			145607 477921	43 16
				623528	59

Բացատրութիւն հաշվելզոի առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ

1. ԱԿՏԻՒ

I Դրամարկղ

Մնամմ էր առ 1-ն Սեպտեմբերի 1908 թիւ	Բ. 929 99
Ստացւում է հաշվետութեան տարում	» 130874 92
	» 131804 91
Դուրս է գրւած ծախք 1908 ⁵ /₉ ուս. տարում	» 131498 68
Մնացորդ առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ	Բ. 306 23

II Տոկոսաբեր թղթեր

Մնամմ էր առ 1-ն Սեպտեմբերի 1908 թիւ	Բ. 53358 —
Կուրսով 31-ի Օգոստոսի 1908 թիւ	
Շիջւել են զինականանութիւնից հաշվետութեան տարում	
2 հ. 5 ⁰ /₉ օրինաց. Թիֆ. Քաղ. Վարկ. Ընկ.	Բ. 1000
4 » 6 ⁰ /₉ » II փոխառ. Թիֆ. Քաղաքի	» 400
	» 1400

Մախւած է կանխիկ դրամոն	
2 հատ 5 ⁰ /₉ օրինաց. Թիֆ. Քաղ. Վարկ. Ընկ.	
Կուրսով 73 ռ. 50 կ.	» 1470
Փոխազրւած է զպորոցի ծառայողների թոշակարկով հաշ-	
մն ՚ի զիմաց զպորոցական պարտքի հանգուցման	
29 հ. 5 ⁰ /₉ օրինաց. Թիֆ. Քաղ. Վարկ. Ընկ.	» 21315 24185 —
Կուրսով 73 ռ. 50 կ.	» 29173 —

Աւելացւում է 1908 ⁵ /₉ ուս. տարւայ կուրսերի տարրերու-	
թիւնից ստացւած օգուար	» 6243 75

Փոխազրելի 306 23

Մնացորդ 0%-թեր թղթերի առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ առ. 36 հ. 5% օրինացեաներ թիֆ. Քաղ. Վարկ. Ընկերութեան № № 233, 17279, 17280, 17283, 17284, 17286, 17287, 17288, 17289, 17290, 17291, 17292, 17296, 02297, 02298, 02299, 02300, 10306, 10307, 10308, 01178, 01179, 01180, 01181, 01182, 01183, 01184, 01186, 01187, 01188, 01189, 01111, 1196, 00906, 00907, և 00908 նօմինալ՝ արժողութեամբ 29300 ս.	
Կուրսով 31-ի օգոստոսի 1909 թիւ 79 ս. 50 կ.	Բ. 23293 50
Ի. 4 հ. 5% օրինացեաներ թիֆ. Ազն. Կայւած. Բանկի № № 19369/16, 3953/16, 3954/6 և 1486/1 նօմինալ՝ արժողութեամբ 1300 ս.	
Կուրսով 31-ի Օգոստոսի 1909 թիւ 79 ս.	» 1027 —
Դ. 2 հ. 4% Պետական անընդհատ 0%-թեր առմասեր № № 25206 և 25207 անփափոխ արժողութեամբ	» 1500 —
Դ. 1 հ. 4% վկայական Գիւղ. Կայւած. Բանկի № 90195 նօմինալ՝ արժողութեամբ 100 ս. Կուրսով 31-ի Օգոստոսի 1909 թիւ 84 ս. 25 կ.	» 84 25
Ե. 9 հ. 4% Պետական ռենտաներ № № 2406, 2709, 710, 3273, 4474, 24670, 665,769 և 654 նօմինալ՝ արժողութեամբ 1400 ս. Կուրսով 31-ի Օգոստոսի 1909 թիւ 87 ս. 50 կ.	» 1225 . .
Դ. 13 հ. 5% I-ի ներքին փոխ. վիճակահան. առմասեր № № 04197/8, 5033/25, 0797 8, 10972/22, 12549/1, 17931/48, 04353/35, 05146/34, 10215/9, 11993/10, 17234/23, 11177/12 և 17939/23 նօմինալ՝ արժողութեամբ 1300 ս. Կուրսով 31-ի Օգոստոսի 1909 թիւ 439 ս. 50 կ.	» 5713 50
Ե. 7 հ. 5% II-րդ ներքին փոխ. վիճակահան. առմասեր № № 03192 50, 4464/10, 10322/46, 12703/49, 04569/50, 13267/19 և 18607/48, նօմինալ՝ արժողութեամբ 700 ս. Կուրսով 31-ի Օգոստոսի 1909 թիւ 325 ս. 50 կ.	» 2278 50
Է. 1 հ. 5% զրաւական վիճակ. թերթ Պետ. Ազն. Կայւած. Բանկի № 10843 նօմինալ՝ արժողութեամբ 100 ս. Կուրսով 31-ի Օգոստոսի 1909 թիւ 295 ս.	» 295 — 35416 75
Փոխադրելի	35722 98

Ծ ա ն օ թ ռ և թ ի ւ ն

Վերոյիշեալ 73 հատ ٪-ը եր թղթերից 2 հատ 4% Պետական
անընդհատ ٪-ը եր տամսերը 1500 ռ. արժող. գտնւում են զբա-
րոցի գրամարկղում, իսկ մնացած 71 հատը նօմինալ՝ արժողու-
թեամբ 34200 ռ. գրաւ են զրւած թիֆ. Առեար. Բանկում, յատ.
ընթացիկ հաշով:

III Գրաւական և պահեստի ٪-ը եր թղթերՄնամք էր առ 1-ն Սեպտեմբերի 1908 թիւ

20 հատ գանազան ٪-ը եր թղթեր նօմինալ՝ արժողութեամբ . թ. 21000 —
Մնացած է հաշումութեան տարում

58 հատ գանազան ٪-ը եր թղթեր նօմինալ՝ արժողութեամբ . » 38300 —
» թ. 59300 —

Վերադարձած է 190% ուս. տարում

2 հատ գանազան ٪-ը եր թղթեր նօմինալ՝ արժողութեամբ . » 200 —
Մնացորդ առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ

85 հատ գանազան ٪-ը եր թղթեր նօմինալ՝ արժողութեամբ . թ. 59100 —

Ծ ա ն օ թ ռ և թ ի ւ ն

Վերոյիշեալ 85 հատ ٪-ը եր թղթերից 28 հատը գտնւում են
թիֆ. Առե. Բանկի № 476 արկղում նօմինալ՝ արժողութեամբ
9200 ռ., իսկ մնացած 57 հատը նոյն բանկում, գպրոցական յատուկ
ընթացիկ հաշով նօմինալ՝ արժողութեամբ 49900 ռ.:

IV Անդամակցական վճար թիֆ. I-ի Փոխ. Վարկի**Ընկերութեան**

Մնամք էր առ 1-ն Սեպտեմբերի 1908 թիւ . . . . . թ. 77 01

Մնացորդ առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ . . . . . թ. 77 01

V Կառավարութեան մօտ մնացած գումար

Մնամք էր առ 1-ն Սեպտեմբերի 1908 թիւ . . . . . թ. 21790 —

Մնացորդ առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ . . . . . թ. 21790 —

Փոխադրելի 116689 99

VI Անշարժ կալւածքներ

Մնամ էր առ 1-ի Սեպտեմբերի 1908 թիւ	Բ. 436715 —
21 հատ կալւածքներ քաղաքային գնահատութեամբ	» 5298 56
Կատարուած են վերանորոգութիւններ հաշւետութեան տարում	Բ. 442093 56
Եթզուցումն 1908/9 ուս. տարւայ 2%	» 8840 27
Մնացորդ առ 1-ի Սեպտեմբերի 1909 թիւ	Բ. 433173 29

VII Դպրոցական նոր շենք

Մախուած էր առ 1-ի Սեպտեմբերի 1908 թիւ	Բ. 1197 50
Դուրս է գրւած հաշւետութեան տարում Մեծապատճեաման պ. Ման-	
թաշեանի մօս գնացող պատգամաւորութեան ծախքերը	» 1116 56
Բ. 80 94	
Մախուած է 1908/9 ուս. տարւամ շենքի կառուցման համար գա-	
նազան յօդւածներով	» 12480 75
Առ 1-ի Սեպտեմբերի 1909 թիւ ծախուած է	Բ. 12561 69

XIII Շարժական դոյլ

Մնամ էր առ 1-ի Սեպտեմբերի 1908 թիւ	Բ. 8971 66
Քնուած է զանազան գոյք հաշւետութեան տարում	» 127 30
Բ. 9098 96	
Եթզուցումն 1908/9 ուս. տարւայ 5%	» 454 95
Մնացորդ առ 1-ի Սեպտեմբերի 1909 թիւ	Բ. 8644 01

IX Գրադարան

Առ 1-ի Սեպտեմբերի 1908 թիւ հաշւեկշռի ակտիւում բաց էր	
թողնուած զրադարանը՝ առանձին ցուցակագրութեամբ	Բ. 12000 —
Քնուած են զրքեր հաշւետութեան տարում	» 350 64
Բ. 12350 64	
Եթզուցումն 1908/9 ուս. տարւայ 5%	» 617 53
Մնացորդ առ 1-ի Սեպտեմբերի 1909 թիւ	Բ. 11733 11

X Ֆիզիքական կարինետ

Առ 1-ն Սեպտեմբերի 1908 թիւ հաշվեկշռի ակտիւում բաց էր թողնւած ֆիզիքական կարինետը առանձին ցուցակագրու-	թեամբ	Բ. 3000 —
Քնուած են պիտոյքներ հաշվետուութեան տարում		» 330 37
		Բ. 3330 37
Երջուցում 1908/9 ուս. տարայ 5%		» 166 51
Մնացորդ առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ		Բ. 3163 86

XI Պարտապահներ

ա. ԶԱՆԱԳԱՆ ԱՆՁԻՆՔ

Մնում էր առ 1-ն Սեպտեմբերի 1908 թիւ	Բ. 26550 56
Գրւած է հաշվետուութեան տարում զան. յօդւածներով	» 1381 12
	Բ. 27931 68
Սացւած է 1908/9 ուս. տարում	» 10194 51
Մնացորդ առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ	
1. Աստրախանի թեմ	Բ. 248 28
2. Ղազախի հայ հասարակութեան 5 հոգու ասորագրութեամբ փոխարինաբար վճարած 35000 ոսուբլու մնացորդը	» 16117 90
3. Դպրոցի ուսուցիչներ և ծառայողներ	» 1370 99
	17737 17

բ. ՎԱՐՉԱԽԱՐՄԵՐ ԿԱԼԽԱԾՔՆԵՐԻ

Մնում էր առ 1-ն Սեպտեմբերի 1908 թիւ	
Դպրոցական կալւածքների վարձաւորների հաշվով չ'զանձւած վար-	
ձագրամ	Բ. 20257 62
Սացւած է հաշվետուութեան տարում	» 11406 81
	Բ. 8850 81
Գրւած է 1908/9 ուս. տարում չ'զանձւած վարձագրամ	» 10710 38
» » » զանազան յօդւածներով	» 264 28
Մնացորդ առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ	Բ. 19825 47

Ծ ա ն օ թ ու թ ի ւ ն

623528 59

Վերոյիշեալ 19825 ս. 47 կ. ապառիկ վարձագրամից անյու-
սուի է համարում 5782 ս. 16 կ., իսկ յուսալի 14043 ս. 31 կ.,
որուիսի զումարը պէտք է զանձւի 1908/9 ուս. տարում:

Բացատրութիւն հաշվեկշռի առ 1-ի Սեպտեմբերի 1909 թիւ

2. ՊԱՍՏՈՒԹ

I Յատուկ լնթացիկ հաշիւ Թիֆ. Առևտրական
բանկում

Առ 1-ի Սեպտեմբերի 1908 թիւ գպրոցը պարտ էր	Բ. 55127 94
Ներմուծւած է հաշւետութեան տարում կանխիկ	
դրամով	Բ. 32000 —
Կարւած են 190 ^{5/9} ուս. աարում և մուտք գրւած	
գպրոցի հաշւում գպրոցական պարագը ապա-	
հովացնող %-բեր թղթերի կտրանները, 5% Պե-	
տական հարկը դուրս եկած	3962 41 35962 41
	Բ. 19165 53
Ստացւած է հաշւետութեան տարում կանխիկ	
դրամով	» 13900 —
Գրւած են բանկին հասանելի 190 ^{5/9} ուս.	
տարւայ	» 3646 38 17546 38
Մնացորդ առ 1-ի Սեպտեմբերի 1909 թիւ	36711 91

Ե ա ն օ թ ս ւ թ ի ւ ն.

Առյն հաշւով գպրոցը ունի կրեղիտ	Բ. 55375,
որպիսի դումարը ապահովւած է %-բեր թղթերով.	
ա. Դպրոցական նօմինալ արժողութեամբ	Բ. 34200
բ. Թոշակարկի սեփնական	» 44500
գ. Ռեսուցիչների »	» 400
դ. Գրաւական	» 5000
	Բ. 84100

Փոխադրելի . . . . .

36711 91

II Նւիրաբերութիւն Մեծապատիւ պ.
Աղ. Մանթաշեանի

Ստացւած է 1908/9 ուս. տարում՝ ի հաշիւ գովոցական նոր շենքի
կառուցման . . . . .

Բ. 30000 —

III Բանկ Թիֆ. Քաղ. Վարկային Ընկեան

Առ 1-ն Սեպտեմբերի 1908 թւի հաշեկշոփ պաստիւմը բաց էր
թողնւած զպրոցի պարագը Թիֆ. Քաղ. Վարկային Ընկեան
ա. Նադիրեանի տան № 401, որ գնւած է եղել իւր պարա-
քով (սկզբնական փոխառութիւն 2000 ռ.) մնացորդ

պարագ ½-ներով . . . . .

Բ. 1016 24

ր. Ե. Յակովլեանի մ. II տան № 1950, (սկզբնական փո-
խառութիւն 18000 ռ. որ կտառարւած է եղել կտակա-
րարի օրօք), մնացորդ պարագ ½-ներով . . . . .

» 16771 34

Բ. 17787 58

Վճարւած է հաշետութեան տարում՝ ի հաշիւ Նադիրեանի տան
պարագի և ½-ների հանգուցման . . . . .

Բ. 140 86

Ի հաշիւ Ե. Յակովլեանի մ. II տան պարագի և ½-ների
հանգուցման . . . . .

» 1786 51 » 1927 37

Մնացորդ առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ . . . . .

15860 21

Ծ ա ն օ թ ո ւ թ ի ւ ն

Բացի այս, կտակարար Ե. Յակովլեանի օրօք զրաւ է դրւած և
մ. I տունը № 3284 (սկզբնական փոխառութիւն 53200 ռ.), մնա-
ցորդ պարագ առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թ. 49727 ռ. 63 կ. իւր
½-ներով, որպիսի գումարը պէտք է հանգնի կտակարար Դ.
Առաքելեանը:

IV Գրաւական և պահեստի տոկոսաբեր թղթեր

ա. ԳՐԱՀԱՂԱՆ ԹՂԹԵՐ

Մնաւմ էր առ 1-ն Սեպտեմբերի 1908 թիւ	
Նօմինալ՝ արժողութեամբ	Բ. 5100 —
Վերադարձած է հաշեաւութեան տարում	» 200 —
	<hr/>
Ստացուած է 1908/9 ուս. տարում	Բ. 4900 —
Մնացորդ առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ	» 9300 —

1. Բ. Դանդուրեանց, վախած կապալառու.

1 հատ 5% օրիկացեա թիֆ. Ազ. Կալ. Բանկի № 7664/19 նօմինալ՝ արժողութեամբ	Բ. 500 —
--	----------

2. Գ. Մալականց, վարձաւոր.

1 հատ 5% վիճակ. գրաւ. թերթ Ազն. Կալւած. Բանկի № 1326/13 նօմինալ՝ արժողութեամբ	» 100 —
--	---------

3. Յ. Դանդուրեանց, մամավաճառութեան կապալառու.

1 հատ 4½ % օրիկացեա թիֆ. Բար. Վարկ. Ընկ. № 3072, նօմինալ՝ արժողութեամբ	Բ. 1000
---	---------

5 հատ 4% Պետական ռենտաներ №№ 2526,61, 2724/41, 1389/165, 0597/8 և 6251/215 նօմինալ՝ արժողութեամբ	» 3400 » 4400 —
--	-----------------

4. Յ. Խնասեանց, վարձաւոր.

1 հատ 4% Պետական ռենտան № 665 նօմինալ՝ արժողութեամբ	» 100 —
--	---------

5. Նալչաջեան և Թոփչեան, վարձաւորներ.

1 հատ 11-րդ Փոխադարձ Վարկի Ընկ. % բեր առմս № 32 արժողութեամբ	» 100 —
---	---------

6. Համբարձում Առաքելեան, վարձաւոր.

1 հատ 4% Պետական ռենտան № 1820/219 նօմինալ՝ արժողութեամբ	» 200 —
---	---------

Փոխադրելի . . . . . 5400 — 82572 12

Փոխադրւած . . . . . 5400 — 82572 12

7.	Հայրապետ Դամբարեան, կապալ. դպրոցի նոր շենքի.	
2	հատ 5% օրվիզացեաներ թիֆ. Քաղ. Վարկ. Ընկ.	
	Ա Ա 13822 և 13618 նոմինալ՝ արժողութեամբ մ. 2000	
9	հատ 4% Պետական ռենտաներ	
	Ա Ա 6975196, 59238, 1835258, 776120, 1750215, 501205, 7416193, 546264, և 9977267	
	նոմինալ՝ արժողութեամբ 2400	4400 —
8.	Բարսեղ Զավինեան, կապալառու դպրոցի նոր շենքի.	
6	հատ 5% օրվիզացեաներ թիֆ. Քաղ. Վարկ. Ընկ.	
	Ա Ա 9016, 4468, 4464, 7325, 7326 և 7327	
	նոմինալ՝ արժողութեամբ 1500	
3	հատ 4% Պետական ռենտաներ	
	Ա Ա 80081, 843234 և 13507194	
	նոմինալ՝ արժողութեամբ 800	2300 —
9.	Աւետիք Փանեան, կապալառու դպրոցի նոր շենքի.	
5	հատ 4% Պետական ռենտաներ	
	Ա Ա 127243, 1315249, 985255, 1000222 և 93557	
	նոմինալ՝ արժողութեամբ 2100	14200 —

Բ. ՊԱՀԵՍՏԻ ԹՎԹԵՐ

Մնում էր առ 1-ն Սեպտեմբերի 1908 թիւ	մ. 15900 —
Փոխադրւած է հաշվետութեան տարում թոշակարկղի հաշվին՝	
դպրոցական պարտքը հանդցնելու համար 29 հատ 5% օրվիզացեաներ թիֆ. Քաղ. Վարկ. Ընկեր.	
նոմինալ՝ արժողութեամբ . . . . . 29000 —	

Մնացորդ առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ

1.	Դպրոցի ծառայողների թոշակարկղի սեփհականութիւն	
55	հատ 5% օրվիզացեաներ թիֆ. Քաղ. Վարկ. Ընկ.	
	Ա Ա 2493, 4392, 4394, 4406, 4742, 5807, 5815, 7272, 7273, 7611, 7680, 13708, 16253, 16254, 16255, 16256, 16257, 16286, 16287, 16288, 16289, 16290, 16291, 16292, 16293, 16294, 16295, 16296, 16297, 16298, 16299, 16300, 17269, 17272, 17273, 17274, 17275, 17276, 17277, 17278, 1248, 1288, 1636,	
	Փոխադրել	

96772 12

1637, 1702, 108, 293, 424, 473, 807, 840, 842, 932,							
1672 և 1890,							
նօմինալ՝ արժողութեամբ						թ. 43500	
2 հատ 4½% օրլիկացեաներ թիֆ. Քաղ. Վարկ. Ըսկ.							
Հ Հ 1188 և 1276 նօմինալ՝ արժողութեամբ .	»	1000				44500	—
2. Դպրոցի ուսուցիչների սեփականութիւն							
2 հատ 5% I-ի ներք. փոխառ. վիճակ. տոմսեր							
Հ Հ 1394729 և 1639017 նօմինալ՝ արժող. .	թ.	200					
2 հատ 5% II-րդ ներք. փոխառ. վիճակ. տոմսեր							
Հ Հ 1058744 և 1844245 նօմինալ արժող. .	»	200				400	—
							44900 —

V Պարտատէրեր

Մնում էր առ 1-ն Սեպտեմբերի 1908 թիւ	թ.	22312	89
Գրւած է հաշւեաւութեան տարրում զանազան յօդւածներով	»	6993	82
			թ. 29306 71
Վճարւած է 1908 ուս տարրում զանազան յօդւածներով	»	25371	40

Մնացորդ առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ

ա. Զանազան անձններ

1. Դպրոցի ծառայողների թօշակարկղ	թ.	1478	97
2. Մեհրաբեան (տառ զնման հաշվից)	»	200	—
3. Կովկասեան Հայոց Բարեգ. Ընկեր-եան, չքա-			
ւոր աշակերտաների ճաշի գին	»	153	60
4. Միմինիչ, զին գեղորայքի	»	79	63
5. Կովկասեան գեղորայքի Ընկերութեան . .	»	21	34
6. Սարուխանեանց, զին գեղորայքի	»	33	40
7. Շամքուեցոց եկեղեցի, Հաւլաբարի բաժան-			
մունքի բնակարանի վարձ	»	148	—
			2114 94

բ. Վարձաւորմներ կալսածքների

Գրւածկաններ կանխիկ գրամով երկու ամսւայ			
վարձավրամի չափ		թ. 1820	37

3935 31

VII Դրամագլուխ

Մնում էր առ 1-ն Սեպտեմբերի 1908 թիւ	Բ.492406 66
Առ նոյն թվի հաշվեկշռում աւել էր ցոյց գրւած պարտասերերի ցուցակով	» 100 —
Բաց էր թողնւած դպրոցի գրադարանը	» 12000 —
» » » » Ֆիզիքական կարիքնետը	» 3000 —
	Բ.507506 66
Առ նոյն թվի հաշվեկշռում նոյնպէս բաց էր թողնւած դպրոցա- կան պարագը թիֆ. Թաղ. Վարկ. Ընկ. գրաւ գրւած անշարժ կայքերի	» 17787 58
	Բ.489719 08
Դուրս է գրւում 1909 ուս. տարւայ մասի և օգուտի հաշվով ստացւած գեֆիցիսը	» 11797 92
Դրամագլուխ առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ	Բ. 477921 16
	623528 59

Հաշվապահն՝ Ս. Էլոփողեան

ՅԱԾԻԿԻ

ՎԵՐՍԻ ԵՒ ՕԳՈՒՏԵՒ

ՆԵՐՍԻ ՍԵՐԱՆ ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵԴՈՐ ԴՊՐՈՎԵ

Առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ.

ՀԱՇԻՒ ՎՆԱՍԻ Ե
ՆԵՐՍԻՄԵԱՆ ՀԱՅՈ

ԴԵԲԵՏԸ

առ 1-ի Սեպտեմբերի

I	Ապառիկ վարձագին	—	—	60
II	Անշարժ կալւածքների 2% շիջուցումն	—	—	8840
III	Շարժական գոյքի 5% շիջուցումն	—	—	454
IV	Անշարժ կալւածքների ծախքեր	—	—	7886
V	Կենսաթոշակներ	—	—	2450
VI	Միանւագ նպաստներ	—	—	1020
VII	Տոկոսներ	—	—	2362
VIII	Ապահովագրութիւն %-ըեր թղթերի	—	—	286
IX	Ուսումնարաննական ընդհանուր ծախքեր	—	—	58881
X	Կտակների կատարումն	—	—	6899
XI	Գրադարանի 5% շիջուցումն	—	—	617
XII	Ցիզիքական կարինետի 5% շիջուցումն	—	—	166
				89926

Հայուասպահ Մ. Հրափակեան

O ♀ ♂ T S T

ՀԱԳԵՏՈՐ ԴՊՐՈՑԻ

1909 *Phu*

46748

I	Առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ կանխիկ դրամի աւելորդ	—	—	1	66
II	Տոկոսաբեր թղթերի կուրսերի տարբերու- թիւն	—	—	6243	75
III	Թիֆլիսի թեմի մոմավաճառութիւն	—	—	9480	—
IV	Անշարժ կալւածքների վարձադրամ	—	—	62403	17
				78128	58
V	Դեֆլյիտ 190%, ուս. տարւայ	—	—	11797	92

Բացատրութիւն վճառսի և օգուտի առ 1-ի Սեպտեմբերի 1909 թի

1. Վ Ե Ա Ս (Ճախրչ)

I Ապառիկ վարձագին

Զեղչւած է 1909^{8/9} ուս. տարում դպրոցական կալւածքի վարձա-

լորներ Նախաջեան և Թոփշեանի ապառիկ վարձագրամբ . . .

թ. 60

II Անշարժ կալւածքների 2% շիջուցումն

Առ 1-ի Սեպտեմբերի 1909 թիւ դպրոցական անշարժ կալւածք-

ները գնահատուած են . . . . .

թ. 442013 56

Մէկ տարւայ շիջուցումն . . . . .

2%

8840 27

III Շարժական գոյքի 5% շիջուցումն

Առ 1-ի Սեպտեմբերի 1909 թիւ դպրոցական շարժական գոյքը

գնահատուած է . . . . .

թ. 9098 96

Մէկ տարւայ շիջուցումն . . . . .

5%

454 95

IV Անշարժ կալւածքների ճախրչեր

Կառարւած են ճախրչեր 1909^{8/9} ուս. տարում.

թ. 690 13

ա. Ապառիկագրութիւն հրդեհից . . . . .

թ. 3639 84

բ. Թագաքային, Արքունի և հազային հարկ . . . . .

թ. 619 02

գ. Զուր . . . . .

թ. 219 36

դ. Լուսաւորութիւն . . . . .

Փոխազրկելի 5168 35 9355 22

<i>Փոխադրւած</i>	5168	35	9355	22
------------------	------	----	------	----

1. Գառասատանական ծալիքեր	թ.	174	67	
2. Առանձիներ գոնապահների	»	2449	40	
3. Զանազան մանր ծալիքեր	»	94	45	7886 87

V ԿԵՆՍԱԲՈՂԱԿԻՆԵՐ

Վճարւած էն կենսաբողակիներ 190^{8/9} ռւս. տարում.

1. Գ. Բարիսուղարեանին	թ.	450	—	
2. Ա. Մանդինեանին	»	600	—	
3. Ա. Մանդինեանին	»	500	—	
4. Գ. Շահրուղաղեանին	»	300	—	
5. Ա. Բէրէտէանինի այրիին	»	420	—	
6. Տէր-Գալթեանի այրիին	»	180	04	2450 04

VI ՄԻԱՆԼԱԳ ՀԱՂԱՍՏԱՆԵՐ

Վճարւած էն միանլագ նպաստներ 190^{8/9} ռւս. տարում.

1. Եր. Լալայեանին	թ.	266	64	
2. Գ. Խաժակինեանին գալրոցի ուսուցիչ	«	200	—	
3. Լ. Թիւսիկինեանին	»	170	24	
4. Ե. Միրզայեանին	»	100	—	
5. Ա. Սպարապետեանին	»	99	98	
6. Գ. Աստւածատրեանին գալրոցի գործավար	»	50	—	
7. Տ. Տլութեանին գալրոցի ծառայ	»	50	—	
8. Ա. Մելիք-Ալահվերդեանի այրիին	»	49	—	
9. Ա. ը. Բէզնաղարեանի այրիին գալրոցի նախ. ուսուցիչ	»	20	—	
10. Ա. Գրիգորեանին գալրոցի աշակերտ	»	10	—	
11. Աղ. Կաճկաճեանին » »	»	5	—	1020 86

<i>Փոխադրվելի</i>	20712	99
-------------------	-------	----

VII Տոկոսներ

Վճարուած են ٪-ներ 190⁵/₉ ուս. տարում.

ա. Թիֆ. Առևտր. Բանկին յատուկ ընթացիկ հաշում՝ գոլոս-	թական պարագի գէմ	Բ. 3646 38
բ. Դպրոցի ծառայողների թոշակարկին	» 2593 57	
գ. Զանազան անձանց	» 198 07	

Բ. 6438 02

Ստացուած են ٪-ներ հաշուեառութեան տարում.

Տոկոսաբեր թղթերի կտրոնների արժէքը, 5% Պետական հար-	կը գուրս եկած	» 4075 61
Առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ ٪-ների տարբերութիւնը	Բ.	2362 41

VIII Ապահովագրութիւն ٪-բեր թղթերի

Վճարուած է 190⁵/₉ ուս. տարում.

I և II-րդ ներքին փոխառ. վիճակահանութեան տոմսերի ապահովագրութեան	Բ. 286 50
--	-----------

IX Ուսումնաբանական ընդհանուր ծախքեր

Կառարուած են ծախքեր 190⁵/₉ ուս. տարում.

ա. Ռոճիկներ մայր գոլոցի վերատեսչի, ուսուցիչների և վե- րակացուների	Բ. 33141 25
բ. Ռոճիկ թեմական տեսչի, 'ի հաջիւ վարձատրութեան և այլ ծախքերի համար որոշւած 500 սուրլու	» 100 —
գ. Ռոճիկներ դիւանատան ծառայողների	» 4730 —

Դ. Ռոճիկներ Հաւլաբարի բաժանմունքի ուսուցիչների և վերաբացուների	Բ. 7455 61
Ե. Ռոճիկներ մայր գպրոցի և Հաւլաբարի բաժանմունքի ծառաների	» 2363 50
Ղ. Եկակուրսիա և զրական երեկոյթ	» 220 —
Ճ. Քասական պիտոյք մայր գպրոցի և Հաւլաբարի բաժանմունքի	» 168 90
Ը. Վառելափայտ	» 553 87
Թ. Վարձ Հաւլաբարի բաժանմունքի բնակարանի 13 ամսայ.	» 481 —
Ժ. Դիւանական պիտոյքներ	» 383 97
Ի. Վարձատրութիւն զիւանասան ՚ի գէպս ծառայողի	» 121 90
Լ. Նպաստ ուսուցիչներին, ՚ի հաջեւ նրանցից թոշակարկիլին հասանելի պարտքի (մամնագին)	» 1428 87
Խ. Նպաստ գպրոցի ծառայողների թոշակարկիլին (համաձայն թոշակարկի կանոնադրութեան Շ-ի)	» 3000 —
Ճ. Բժշկութիւն հիւանդ աշակերտների	
1. Ռոճիկ բժշկի	Բ. 900 —
2. Դեղորայք	» 756 36 » 1656 36
Կ. Աւսումնական զանազան ծախքեր (ապագրութիւն վկայականների և այլն...)	» 160 45
Հ. Մանի ծախքեր	» 901 07
Ճ. Անակնկալ ծախքեր	
1. Գպրոցական նոր շէնքի հիմնադրութեան առթիւ կատարեած	Բ. 1639 16
2. Վեհափառ Հայրապետի ընդունելութեան	» 200 —
3. Այլ և այլ	» 175 40 » 2014 56
	58881 31

X Կտակների կատարումն

Կտակներ կն ծախքեր 1908/9 ուս. ապրում կտակներով նոիրաբերւած գումարների % հարից.

Ա. Թոշակ բարերարների յատակ անունով և նպաստ չքաւոր աշակերտների . . . . . Բ. 4149 15

բ. Քոշակ բարձրագոյն կրթութիւն ստուցող երկու ուսանողների.

1. Յակոբ Էլիքէզեան, ուսանուած է Կազա-
նի համալսարանուած . . . . . թ. 440 —

2. Արամ Սահակեան, ուսանուած է Մոս-
կուայի Առեւտրական Խնաժառաւուած . . . . . թ. 440 — թ. 880 —

դ. Ճաշի զին չքաւոր աշակերտաների . . . . . թ. 771 04

դ. Ժամոցադրամ քահանաների, աիրացուների և զին մամերի
բարերաների հոգեհանգստեան համար . . . . . թ. 949 06

ե. Նպաստ չքաւոր օրիորդների ամուսնութեան . . . . . թ. 150 — 6899 25

XI Գրադարանի 5% շիջուցումն

Առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ գպրոցի դրադարանը գնահատ-
ած է . . . . . թ. 12350 64
Մէկ տարւայ շիջուցումն 5%

617 53

XII Ֆիզիքական կարինետի 5% շիջուցումն

Առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ գպրոցի ֆիզիքական կարինետը
գնահատած է . . . . . թ. 3330 37
Մէկ տարւայ շիջուցումն 5%

166 51

89926 50

Բացատրութիւն վճառի և օգուտի առ 1-ի Սեպտեմբերի 1909 թիւ

2. Օ Գ Ա Ւ Տ (Եկամուտ)

I Դրամարկղ

Կահիսիկ դրամի առելուրդ առ 1-ի Սեպտեմբերի 1909 թիւ . . . . . Բ. 1 66

II Տոկոսաբեր թղթերի կուրսերի տարրերութիւն

Յոյց են առել օգուտ կուրսերի տարրերութիւնից առ 1-ի Սեպտեմբերի 1909 թիւ գորոցայատական հետեւալ $\frac{1}{0}$ -ը թիւ թղթերը.		
m. 5% օրվիզացեաներ թիֆ. Քաղ. Վարկ. Ընկ.	Բ. 4168 50	
p. 5% » թիֆ. Ազն. Կալած. Բանկի	» 117 —	
q. 5% Գրատական վիճակ. թերթեր Պետ. Ազն. Կալած. Բանկի	» 75 —	
q. 5% Լի ներքին փոխ. վիճակ տոմսեր	» 916 50	
b. 5% $\frac{1}{0}$ Արդ » » »	» 360 50	
q. 4% Պետական սենտաներ	» 192 50	
b. 4% Վելայականներ Պետ. Գիրզաց. Կալած. Բանկի	» 12 50	
	Բ. 5842 50	
Ըստ Առ 1-ի Սեպտեմբերի 1908 թիւ հաշվեկշռով		
2. հ. 4% Պետական սենտանատ $\frac{1}{0}$ -ը թիւ տոմսերը մինչ փոփոխ արժողութեամբ	Բ. 1500 —	
հաշված է կուրսով	» 1098 75	
Տոկոսաբերութիւնը առ 1-ի Սեպտեմբերի 1909 թիւ	» 401 25	6243 75

Փոխադրելի 6245 41

III Թիֆլիսի թեմի մոմավաճառութիւն

Հ

Ստացւած է առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ կազմով. Յ. Դան-			
դուրեհանից մոմավաճառութեան մէկ տարւայ կազմադրամ. թ. 9600 —			

Վճարւած է մոմավաճառութեան կրտակի մէկ տարւայ վարձադրամ. » 120 —			9480 —
--	--	--	--------

IV Անշարժ կալւածքների վարձադրամ

Ստացւած է 190 ^{5/9} ուս. տարում անշարժ կալւած. վարձադրամ. թ. 51692 79			
Չգանձեած վարձադրամ հաշւետութեան տարւայ վարձադրամի-ներով		» 10710 38	62403 17
			78128 58

V Դեֆիցիտ 190^{5/9} ուս. տարուայ

Կատարւած են ծախքեր 190 ^{5/9} ուս. տարում զանազ. յօդւածներով թ. 89926 50			
Ստացւած է եկամուտ հաշւետութեան տարում զանազան յօդ-			
ւածներով		» 78128 58	
Տարբերութիւն ծախքերի 190 ^{5/9} ուս. տարուայ		թ.	11797 92

89926 50

Հաշւապահն՝ Մ. Էրսիսեան.

ՀԱՄԵՐԱՍԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՆԵՐՄԱՆՈՒՄՆԵՐՆ ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵԼԻՈՐ ԴՊԲՈՑԻ

190^{5/9} ԱԼԱ. ՄԱՐԴԱՅ ՆԱԽԱհԱՇԵՐԻ

ՄՈՒՏՏՔԻ ԵՒ ԵԼՔԻ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ

ԵԿԱՄՈՒԽՏ

1-ից Սեպտեմբերի 1908 թիւ

Գույքականություն	ԵԿԱՄՈՒԽՏ ԱՌԱՋԿԱԼՆԵՐԻ	Ենթադրում էր հիմքում 1905 ^{1/2} մայ. առաջ հա- յանականը.	Առաջընթաց է ՀՀ-ի 1905 ^{1/2} մայ. առա- ջընթացը.	Նախահաշվի դէմք զամարդկար			
				Ա.	Հ.	Ա.	Հ.
		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.	Բ.	Կ.
§ I							
ԱՆՇԱԽՄԱԴ ԿԱՂԱԿԱԾՔՆԵՐԻ							
1	Այժման դպրոցատան հերքնա- յարկ	3000	—	2855	—	—	—
2	43 կրպակներ (5ին դպրոցատան).	13500	—	10263	—	—	—
3	21 հին կրպակներ	9276	—	8213	03	—	—
4	Շուկայի 18 կրպակներ	2200	—	817	40	—	—
5	Շուկայի փայտեալ կրպակներ և դարբնոց	804	—	359	20	—	—
6	20 կրպակներ	6180	—	6114	15	—	—
7	Փիրոյեանի կալածք	12240	—	10484	50	—	—
8	Յակովեանի տուն մ. I	6600	—	6540	—	—	—
9	Յակովեանի ս. մ. II	1812	—	1095	50	—	—
10	Մուրագեանի տուն	—	—	60	—	60	—
11	Շերգիեանի ս	220	—	155	65	—	—
12	Գուլիկաչանի ս	222	—	131	50	—	—
13	Իշխ. Արգութեանի տուն	2600	—	2455	53	—	—
14	Օքոյեանի տուն մ. I, II և III-րդ .	1232	—	642	32	—	—
15	Փանոսեանի ս մ. I և II-րդ .	1584	—	1310	—	—	—
16	Օք. Շաղբաթեանի տուն	200	—	127	68	—	—
	Փոխառողթեանի	61670	—	51624	46	60	—
						10105	51

g' 1-ն Աեպտեմբերի 1909թիւ.

'Οὐλοφ

Համար	Եղանակի և գործառնությունները	Բոշակած էր ձափք 190 ⁴ ՝ ուս. տարբաց հա- յունականություն		Մախաւած է ձափք 190 ⁴ ՝ ուս. տար- բառականություն		Նախահաջուկ դէմ գումարներ		
		Բ.	Կ.	Բ.	Կ.	Պ.	Կ.	
	§ I							
	ԲՈՅԱՆԵՆԵՐ							
1	Մայր գպրոցի ուսումնական ժամկի պաշտօնեաների	29620	—	33141	25	—	—	3521 25
2	Թեմական վերատեսչի	—	—	100	—	—	—	100 —
3	Հաւլարտի բաժմանմունքի ուսու- ցիչների և պաշտօնեաների	9400	—	7455	61	1944	39	— —
4	Դիմանատան ծառայողների	5030	—	4851	90	178	10	— —
5	Մայր գպրոցի և Հաւլարտի բա- ժմանմունքի ծառայողների	2880	—	2363	50	516	50	— —
	§ II	46930	—	47612	26	2638	99	3621 25
6	ԿԵՆՍԱՔՐՈՇԱԿԱՆԵՐ	2400	—	2450	04	—	—	50 04
	§ III							
7	ՄԻԱՆԱԳԻ ՆՊԱՍՆԵՐ	280	—	1020	86	—	—	740 86
	§ IV							
	ՈՒՍՈՒԽՄՆԱՐԱՆԱԿԱՆ ՄԱԽԹԵՐ							
9	Ֆիզիքական կարինեամի վերաբե- րեալ սիցույքներ	250	—	330	37	—	—	80 37
	Փոխադրի և	49860	—	51713	53	2638	99	4492 52

ԵԿԱՄՈՒԽՏ

1-ից Սեպտեմբերի 1908 թվ

Տարբերակը կողմանը	ԵԿԱՄՈՒԽՏ ԱՌԱՋԿԱՂԵՐԻ	Ենթագրության էք եկամուխտ 1907- ում, առողջակա- նահանգություն,	Սահմանական էք 1907-ի մաս, առա- րած.	Նախահանգություն դիմումարներ				
				Ա.	Կ.	Է.	Պ.	
	Փոխադրություն . . .	61670	—	51624	46	60	—	10105 54
17	Արդի Սովորություն	160	—	68	33	—	—	31 67
18	Արդի Թերթի	10	—	—	—	—	—	10
	§ II	61780	—	51692	79	60	—	10147 21
19	Թիվ. թերթ ՄՌՄԱՎԱՀԱՅԻ- ԹԻՒՆ	9600	—	9600	—	—	—	—
	§ III							
20	Տօնածեր Վահագություն . . .	4000	—	4075	61	75	61	—
	Փոխադրություն . . .	75380	—	65368	40	135	61	10147 21

Օ Ա Խ Ք

Բարեկամածների գույքայուղ	ԵՎԼԵՐԻ ԱԲԱՄՊԵՐԻ ԵՎ ԵՎԼԵՐԻ ԱՎԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵՎԼԵՐԻ ԱՎԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵՎԼԵՐԻ ԱՎԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵՎԼԵՐԻ	ԲԱՐՁՐԱՅԻՆ ԵՎ ՃԱՐԺԻ 1900 ^թ ԱՆ. ԱՎԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՎԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ	ՄԱՓԱԿԱՅԻՆ ԵՎ ՃԱՐԺԻ 1900 ^թ ԱՆ. ԱՎԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՎԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ	ՆԱՐԱԿԱՆԱՐԱՐԻ ԴՀԵՄ ԳԱՎԱՐԱՐԻ ԵՎ					
				Գ Ա Հ Ա Ա Ա		Ա Հ Ա Հ Ա Ա			
				Բ.	հ.	Բ.	հ.	Բ.	
	Փռվագրություն	49860	—	51713	53	2638	99	4492	52
9	Ընթրցանելի զրբիլը	300	—	350	64	—	—	50	64
10	Լքագիր և ամսաթերթ	100	—	—	—	100	—	—	—
11	Էկակուրատ և զբական երեկոյիլ	200	—	220	—	—	—	20	—
12	Տպագրութիւն աշակերտաների վկաս- յականների և այլն	—	—	160	45	—	—	160	45
13	Դասական պիտույք մայր դպրոցի և Հաւաքարարի բաժանմունքի	—	—	168	90	—	—	168	90
14	Բժշկութիւն հիւանդ աշակերտաների ա. Ռոճիկ բժշկի	900	—	900	—	—	—	—	—
	բ. Կեղորացի	400	—	756	36	—	—	356	36
15	Տնտեսական ծախը. ա. Վառելափայտ	500	—	553	87	—	—	53	87
	բ. Կահարաբանիլ	200	—	127	30	72	70	—	—
	զ. Վարձ Հաւաքարարի բաժան- մունքի բնակարանի	444	—	481	—	—	—	37	—
16	Դիւանական պիտույք	300	—	383	97	—	—	83	97
		3594	—	4432	86	172	70	1011	56
	§ V								
	ԱՆՇԱՐԺ ԿԱՐԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԵՎԼԵՐԻ								
17	Հարդիկ թագարաբունք, Արքունի և հաղունք	9000	—	3639	84	5360	16	—	—
	Փռվագրելի	62204	—	59455	86	8171	85	5423	71

ԵԿԱՄՈՒԽՏ

1-ից Սեպտեմբերի 1908 թիւ

Առաջային գործողություն	Եկամուխտի Առաջարկելու համար	Ենթադրված էք եկամուխտ 1908 թ. ուսւ. տարրայ նու- թանուշանվ.	Առաջարկելու է հաշվի 1908 թ. առաջ. առա- րկան		Նախահաշվի դէմ գումարներ			
			Բ.	հ.	Բ.	հ.	Ա.	Բ.
	Փոփոխագրություն	75380	—	65368	40	135	61	10147
	Փոփոխագրություն	75380	—	65368	40	135	61	10147

Տ 1-ի Սեպտեմբերի 1909 թիւ

Օ Ա. Խ. Ք

Տարբերակ համար	Եղանակի և մասնակիութեանը	Ուսումնած էլք ծախք 190% ուսումնական նոր- խանաշով.	Եղանակի և ձեռնու ^թ 190% ուսումնա- կանը.		Նախահաջութեալ զէմ զումարներ				
					Պ ա կ ա զ գ ր ե ա մ		Ա կ ա զ գ ր ե ա մ		
			Բ.	կ.	Բ.	կ.	Բ.	կ.	
	Փոխազգրւած . . .	62204	—	59455	86	8171	85	5423	71
18	Ապահովագրութիւն հրդեհից . . .	600	—	690	13	—	—	90	13
19	Դաստիարական ծախքեր . . .	—	—	174	67	—	—	174	67
20	Վերանորոգութիւն. ա. Շուկայի 18 կրպակների հ ըսուդիաների կառուցման լը- լրացուցիչ ծախ- քեր . . . . . Բ. 1265 — բ. Զանազան կայ- տածքների վերա- նորոգութիւններ. Հ 4033 56	4000	—	5298	56	—	—	1298	56
21	Զար	700	—	619	02	80	98	—	—
22	Լուսաւորութիւն	—	—	219	36	—	—	219	36
23	Բոճիկ դռնապահների	4645	—	2449	40	2195	60	—	—
24	Հանդուցումներ պարագի Յակովիա- նի և Նազիրեանի տների . . .	1400	—	1927	37	—	—	527	37
25	Մանր ծախքեր	—	—	94	45	—	—	94	45
§ VI		20345	—	15112	80	7636	74	2404	56
Կ Տ Ա Կ Ն Ե Բ Ի Կ Ա Տ Տ Ա Ր Ո Ւ Ի Մ Ե Ն									
26	Թոշակ բարերարների յատուկ առ- հաւատ և նպաստ			4149	15				
27	Թոշակ երկու բարձրագոյն կրթու- թիւն սսացող ուսանողների .	8000	—	880	—	1100	75	—	—
28	Ճաշի զին չքաւոր աշակերտների .			771	04				
29	Հազիհանգիստ բարերարների . . .			949	06				
30	Նպաստ ամսունութեան չքաւոր օրինորդների			150	—				
	Փոխազգրել . . .	8000	—	6899	25	1100	75	—	—
	Փոխազգրել . . .	81549	—	77828	07	11549	18	7828	25

Bürohäs

1-ից Յեպանելքերի 1908 թի

Տարբերակ Քառորդ	Եկամուտի Անվանությունը	Ինքաղբառմ էլք հկածում 190 ^o , ուսուագրության մասնաւության մասնաւության		Մասցւած է ձևախ 190 ^o ուսուա- գրության		Նպաստաշւելի դէմ զուժարներ		
		Ը.	Կ.	Ը.	Կ.	Ը.	Կ.	
	Փոխազբություն	75380	—	65368	40	135	61	10147 21
		75380	—	65368	40	135	61	10011 60

Հայուսապահ Ա. Էրիխտզեան

ԵՇ 1-Ի ՍԵՎՈՒՅԹԵՐԻ 1909 թիւ.

ԾԱԽ

ՀՆԳԱՄԱՅԻՆ ԺԿՐԴԱԳՐԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ	ԵՎԼԻՔԻ ԱՌԱՋԿԱՆԻ ԵՎԼԻՔԻ	ԵՎԼԻՔԻ ՀՅՈՒՄԱՅԻՆ ԵՎԼԻՔԻ		ԵՎԼԻՔԻ ՀՅՈՒՄԱՅԻՆ ԵՎԼԻՔԻ		ՆԱՀԱՅԱՀԱՅԻ ՊԵՏ ՊԱՌԱՐԱՐԻ		
		ԵՎԼԻՔԻ ՀՅՈՒՄԱՅԻՆ ԵՎԼԻՔԻ		ԵՎԼԻՔԻ ՀՅՈՒՄԱՅԻՆ ԵՎԼԻՔԻ		ՆԱՀԱՅԱՀԱՅԻ ՊԵՏ ՊԱՌԱՐԱՐԻ		
		Բ.	կ.	Բ.	կ.	Բ.	կ.	Ա. և կ. ա.
	Փոխադրում . . .	81549	—	77828	07	11549	18	7828 25
§ VII								
31	ԹԻՖ. ԹԵՂԻ ՄՊՄԱՎԱԶԱՌԱՅԻ- ՔԵԱՆ ԿՐՊԱԿԻ ՎԱՐՉԱՐԱՐԱՐ	120	—	120	—	—	—	—
§ VIII								
32	ՏՈՒՐՈՒԵՐԻ	7000	—	6438	02	561	98	—
§ IX								
33	ԴՊՐՈՑԻ ԵԱՋԱՅԱՋԱՆԵՐԻ ԹՈ- ՃԱԿԱՐԿՐ	3000	—	3000	—	—	—	—
§ X								
ԶԱՆԱԶԱՆ ԵՎԼԻՔԻ								
34	Ապահովագրութեան օ-րեր թղ- թերի	500	—	286	50	213	50	—
35	Հեռախոս	75	—	37	50	37	50	—
36	Մանր ծախքեր			863	57			
37	Անակնկալ ծախքեր	1400	—	2014	56	—	—	1478 13
38	Մասհագին ուսուցիչների	—	—	1428	87	—	—	1428 87
		1975	—	4631	—	251	—	2907 —
		93644	—	92017	09	12362	16	10735 25
						1626	91	

Ց ՈՒ Տ Ց Ա Կ

ՆԵՐՄԻՍԵԱՆ ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵՒՈՐ ԴՊՐՈՑԻ

ԱՆՁԱՐԺ ԿԱԼԻՍԹ ՔՆԵՐԻ

Առ. 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ

190° , min

Հայութապահ Ա. Երսիլզեան

Մ Ա Ր Ի

						Կ Տ Ա Կ Ե Բ Բ Ի		
						Գ Լ Խ Ա Խ Բ Բ Ի		
Թ.	Կ.	Թ.	Կ.	Թ.	Կ.			
կամաց 190 ⁵ /3		Մարդութիւն		Զամանակ				
առ տարւայ	190 ⁵ /3 առ,	պետք 190 ⁵ /3						
սարժանագույն-	տարած կա-							
բայկալուն	տարած.							
Թ.	Կ.	Թ.	Կ.	Թ.	Կ.			
9973 58	989 32	9084 26		Արդիւնքը յատկացնել զպը. ծախքերի համար:				
7701 38	835 10	6866 28		Նոյնը:		Վերաշնուած է 190 ⁵ /3 թ.		
2149 60	786 55	1363 58		Նոյնը:		Վերաշնուած է 190 ⁵ /3 թ.		
12279 45	990 61	11288 84		Նոյնը:		Վերաշնուած է 190 ⁵ /3 թ.		
3302 —	328 44	2973 56		Նոյնը:		Վերաշնուած է 190 ⁵ /3 թ.		
12336 —	1186 29	11149 71	Պահել 2 որդեզրեր և կատարել հոգեհանգիստ:			Կատարուած է:		
6916 —	1378 93	5537 07	Արդիւնքը յատկացնել զպը. ծախքերի համար:			Գրաւ է դրաւած:		
1613 —	444 34	1168 66		Նոյնը:		Գրաւ է դրաւած:		
2511 83	490 87	2020 96		Նոյնը:		Վերանորոգւած է 1909թ.		
220 —	43 65	176 35	Պահել մի որդեզրեր:			Կատարուած է:		
222 —	81 76	140 24	Արդիւնքը յատկացնել զպը. ծախքերի համար:			—		
200 —	45 76	154 24		Նոյնը:		—		
— —	— —	— —	Կատարի 10-րդ կէտի համաձայն:			Գէտը է յանձնել նորացնելով օր ուսումնական համար:		
1584 —	233 72	1350 28	Պահել մի որդեզրեր և կատարել հոգեհանգիստ:			Կատարուած է:		
1251 —	152 06	1098 94	Արդիւնքը յատկացնել զպը. ծախքերի համար:			—		
— —	— —	— —	—			—		
— —	— —	— —	Քողոցի նոր չէնքի համար:			—		
10 —	— —	10 —	Արդիւնքը յատկացնել զպը. ծախքերի համար:			—		
133 33	— —	133 33		Նոյնը:		Գէ պհանուած:		
62403 17	7886 87	54516 30						

Ց ՈՒՑ Ա Կ

ՆԵՐՍԻՆԵՐՆ ՀԱՅՈՅ ՀՈԳԵԼՈՐ ԴՊՐՈՑԻ

ԿՏԸԿՆԵՐՈՎ ՆԻՄՐԱԲԵՐԻՇԾ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԻ

Առ. 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԱՅՈՒՄ					
ԿՏԱԿԱՐԱՐՈՒՅԹՆԵՐԻ ԱՆՈՒՆ-	b°րբ է	Ա Ա	Նորարերու-	ԿՏԱԿԱՐԱՐՈՒՅԹՆԵՐԻ ԳԼԽԱԼԽԱԲՈՒ	
ՆԵՐԸ ԵՒ ԱԶԳԱՆԱՍԻՆՆԵՐԸ	Նորարերու-	Հոգաբարձա-	թեան սկզբնա-	ԿՏԱԿԱՐԱՐՈՒՅԹՆԵՐԻ ԵՒ ԿԱՏԱՐԱԲՈՒ	
ւած.	կան դործերի.	կան դումարներ.			
	Տարբե		թ.	կ.	
		X 22			
1 Յովուշի Էֆէնդէան .	1863	1863	62403	36	ա. Պահել վեց որդեզրեր՝ բ. Տալ նպաստ ամուսնու- թեան չքաւոր օրիորդ՝ ների; գ. Տալ ժամոցագրամ հո- գեհանգստեան: Կաստառում՝ է:
2 Մարկիանոս Ռոսինեան	1871	X 7	500	—	Օ՛՛-բեր թղթերը պէտք է մեան անշարժ, մինչև վիճակահանութեան ժամանակի լրանալլ՝ տյնուհեան առաջար-
		1871			կում է գնել անշարժ կայք: Առ այժմ՝ պահում՝ է լի թոշակառու աշակերթու
3 Յովհաննէս Եղիազա- րեան	1879	X 3	100	—	Օ՛՛-բեր թղթերի վիճակա- հանութեանից առանձին դումարը միացնել գորոցական այլ գոր- մարների հետ և պա- հել պիշերօթիկ աշ- կերու:
Փոխադրելի			63003	36	Առ այժմ՝ պահում՝ է լի թոշակառու աշակերթու

	ԿԱԿԱՐԱՐՈՒՅՆԵՐԻ ԱՆՑԻՆ-ՆԵՐԸ ԵՒ ԱԶԳԱՆԱՌԻՆԵՐԸ.	ԵՐՐ է	Խ Խ	ՆԱԻՐԱՐԵՐՈՒ-	ԿԱԿԱՐԱՐՈՒՅՆԵՐԻ ԳԼՈՒԽՈՒՄ
	ՆԱԻՐԱՐԵՐԸ	ՀԱՊԱՐԱՐԺԱ- ՀԱՅ,	ԹԵԱՌ ՄԼՊԲՆԱ- ԿԱՆ ՊՈՐՃԵՐԻ	ԿԱԿԱՐԱՐԵՐԸ	ԿԵՑԵՐԸ ԵՒ ԿԱՏԱՐՈՒՅՆԵՐԸ.
		<i>Տարի</i>		<i>Թ.</i>	<i>%</i>
4	Եսայիլ Տէր-Դաւիթեան .	1865	X 13 1865	2500	—
5	Սողոմոն Վարդանեան .	1873	X 10 1873	4000	—
6	Թիֆլիսի Հայ Հասարա- կութիւն, ՚ի յիշա- տակ Մակար Լին Վահագիառ Կաթու- ղիկոսի	1877	X 23 1877	4000	—
7	Մինաս Մամուչեան .	1859	X 20 1851	1500	—
8	Եսայիլ Արքեպիսկոպոս Առաւածատրեան .	1884	X 37—1183 X 80—1890	10000	—
9	Վարդապատ Երուսալիմ- սկայա	1880	X 39 1880	5000	—
10	Գրիգոր Շիօյեան . . .	1886	X 4 1886	5000	—
	Փոխադրելի			95003	36

	ԿՏԱԿԱՐԱՐՈՒՆԵՐԻ ԱՆՌԻՆ- ՆԵՐԻ ԵՒ ԱԶԳԱԿԱՌԻՆՆԵՐԻՆ.	ԵՐՐ է ՆԵՐԱՐԵԲ- ՀԱՅ.	Ք Ք ՀԱԳԱՐԱԲԱ- ՀԱՅ.	ՆԵՐԱՐԵԲ- ԲԵԽԱՆ ՄԱԳՐԻՆԱ- ՀԱՅ.	ԿՏԱԿԱՐԱՐՈՒ- ՆԵՐԻ ԵՒ ԿԱՏԱՐԱԽԵՎ-
		Տար:		թ.	թ.
	Փոխադրւած . . .			95003	36
11	Մարիստ Փուղինեան .	1887	Ք 37 1887	800	—
12	Մարիստ Սեբեգենկո .	1889	Ք 50 1889	833	34
13	Շաքար Եարալեան .	1890	Ք 99 1890	1000	—
14	Ցար. Ալամդարեան .	1891	Ք 14 1891	5000	—
15	Նունէ Ղամբարեան .	1891	Ք 43 1891	3000	—
16	Աղեքսանդր Թայիրեան .	1890	Ք 46 1890	1500	—
17	Գէորգ Փրիդնեան .	1892	Ք 41 1892	5000	—
18	Ցարոյթիւն Գրիգորեան	1894	Ք 35 1894	6300	—
	Փոխադրել . . .			118436	70

	ԿԱԿԱՐԱՄՆԵՐԻ ԱՆՈՒՆ-ՆԵՐՆ ԵՒ ԱԶԴԱՆՈՒՆՆԵՐՆ.	ԵՐԲ է ԿԱՐԱՐԵ- ԱՆ.՝	Ք Ք ՀԱՎԱՐԱՐԵ- ԿԱՆ.՝	ՆԵՐԱՐԵ- ԿԱՆ.՝	ԿԱԿԱՐԵ- ԿԱՆ.՝
31	Փոխադրւած . . .	Տարի 1901	Ք 9 1901	178922 2000	68 —
	Սովորն Աֆանասեան.				
	Ընդհանուր գումար .			180922 68 ⁸⁾	

Պահել մի որոշեղիք-
Կատարում է:

Սոյն գումարից կտակ-
ների կատարման հա-
մար որոշած էր 4%/
Պետական 5% հարկը
գումար էկած Ռ. 6875 06
Ծախսած է 190^{8/9}
ուս. ամբուժ ։ 6899 25
Աւել Ռ. 24 19

Դ ա ն օ թ ռ ւ թ ի ւ

Վերոյիշեալ 180922 ա. 68 կ. գումարից առ 1-ի Սևոպեմբերի 1909 թիւ մասում է հարկը
Վերոյիշեալ 35416 ա. 75 կ., իսկ մասցեալ 145505 ա. 93 կոպէկը առանցված է հետեւալ յօդ-
ամիսներուն:

I Կառուցումն անշարժ կալածքների

1. կառուցւած է 190 ^{6/7} թիւն 20 կոպակներ կոչւած շնոր . . .	Ռ. 41844 70
2. 190 ^{7/8} թ. հին դպրոցատունը, որը սմբարեած-	22975 17
ամ էր 1905 թիւն	

3. Կառուցւած է 1907/8 թվին Շուկայ և նրա 18 կրպակները	թ. 7579 49
4. Կառուցւած է 1907/8 թվին այժմեան գլորոցատան ներքնայար-	
կի կրպակները	» 3000 — 75399 36

II Գնումն անշարժ կալւածքների

1. Գնուած է 1906 թվին 16 դես. եկ. Նաղբեանի հողերից, որ այժմ Հոգաբարձութիւնը զնահատում է մօտ 84000 ռ.	թ. 10450 —
2. Գնուած է 1906 թվին Մեհրաբեանի առևնը 5500 ռուբլի, որից վճարւած է առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ	» 5300 — 157500 —

III Փոխարինաբար և նպաստ տւած գումարներ

1. Վճարւած է 1906 թվին Դաղախի գաւառի Հայ Հասարակու- թեան 5 հոգու ստորագրութեամբ 35000 ռուբլի, որից մնում է ստանալիք առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ	թ. 16117 90
2. Վճարւած է 1906 թվին Նպաստամատոյց Յանձնաժողովին	» 13000 —
3. Վճարւած է 1906 թվին Շուշայ թեմական դպրոցին	» 5000 — 34117 90

IV Կառավարութեան գրաւած գումար

Մնում է չ'ստացւած առ 1-ն Սեպտեմբերի 1909 թիւ	թ. 21790 —
	թ. 147057 26

Նախազա՞յ Գարեգին Արք-Եպիսկոպոս Սաթունեան.

Ամիրիանեան Յովսէփ.
Բժ. Իգիթեան Յովհաննէս.
» Խատիսեան Աղքամանդր.
Խունունց Յովսէփ.
Կաճկաճեան Նիկոլայոս.
Կաֆեան Գարբիէլ.
Պալովիեան Աղքամանդր.
Սահակեան Աւետիք.
Տիգրանեան Նաղարեթ.

Հաջոսապա՞յ Մ. Եքոփւղեան.

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՆԵՐՍԻՄԵԸՆ ՀԱՅՈՑ ՀՕԳԵՒԹՈՐ ԴՊՐՈՑԻ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՄԱՍԻ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՄԱՍ

ԴՊՐՈՑԻ ԿԱԶՄԻ

190⁵/₉ ուսում. տարւայ գպրոցը բաղկացած էր երկու բաժանմունքից, մայր գպրոցից 451 աշակերտով և հաւլաբարի բաժանմունքից 268 աշակերտով:

Գպրոցիս այս երկու բաժանմունքները կառավարեցին առանձին մանկավարժական մողովներով և վարչութիւններով, ուստի նպաստակայարժմար համարւեց նրանց ուսումնական մասի տեղեկադրեն առանձին կազմել:

Ա.

ՄԱՅՐ ԴՊՐՈՑԻ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

I. Ա Ճ Ա Կ Ե Բ Տ Տ Ե Բ Մ Ը Ս Ի Ե

Այս ուսումնական տարւայ ընթացքում մայր գպրոցում գետեղւած էին 1 դասարանից սկսած մինչեւ VI դաս.։ Բոլոր դասարանների թիւը զուգընթացներով համառ էր տասներկուսից՝ երկու I, երկու II, երեք III, երկու IV, երկու V և մէկ VI հիմնական ու զուգընթաց դասարաններ *): Ուսումնական տարւայ սկզբին գպրոցում կային 472 աշակերտ, որոնցից 11 հոգի սեղմբերին նոր ընդունւածներն էին: Յունւարին նոր ընդունւած աշակերտների թիւն եղել է 7, հետեւար ընդամենը 479 աշակերտ են եղել: Տարւայ ընթացքում գանազան պատճառներով գուրս են եկել են և արձակւել 28 աշակերտ, այսպիսով տարւայ վերջը, մայիսին, գպրոցում կային ընդամենը 451 աշակերտ: Դասարաններում աշակերտները բաժանւած էին այսպէս.

I հ. և I զուգ	դասարաններում	109	հոգի
II հ. և II զուգ.	»	97	»
III հ., III զ. և III 2 զ. »		109	»
IV հ. և IV զուգ.	»	64	»
V հ. և V զուգ.	»	50	»
VI	»	22	»
ընդամենը			451 հոգի

*.) Դպրոցին Հաւլաբարի բաժանմունքը ուներ մէկ Բ. պատրաստական և մէկ Լ. պատրաստան:

ՄՆԱՂՆԵՐԻ ԿՈՉՈՒՄԸ

Հաստ ծնողների կոչման աշակերտաները բաժանում են հետևյալ կարգերի.

Վաճառականների որդիք	144	հոգի
Արհեստաւորների »	140	»
Երկրագործների »	66	»
Հոգեորականների »	43	»
Մառայողների »	37	»
Ուսուցիչների, աստիճանաւորների,		
գրագիրների և գերասանների որդիք	21	»

Աշակերտաներից թիֆլիսեցի են	131	հոգի
Երևանի նահանգից	81	»
Թիֆլիսի »	73	»
Գանձակի »	71	»
Տաճկաստանից	44	»
Պարսկաստանից	22	»
Հիւսիսային կովկասից,		
Դրիմից, Բեսարաբիայից	13	»
Կարսի նահանգից	7	»
Բագւի »	6	»
Բայթումի և Քութայիսի »	3	»

Աշակերտաների յառաջադիմութիւնը

Դ Ա Ս Ա Բ Ա Ն Ե Ե Ե Բ Բ	Աշակերտաների թիւը	Փոխազրում են	Մնաց են	Արձակւած և դուրս գնացածներ
I հ. և I զուգ.	109	56 կամ 51,4%	49 կամ 44,9%	4 կամ 3,7%
II հ. և II զուգ.	97	68 „ 70,1%	21 „ 21,6%	8 „ 8,2%
III հ., III զ. և III զ զուգ.	109	66 „ 60,6%	40 „ 36,7%	3 „ 2,7%
IV հ. և IV զուգ.	64	43 „ 67,2%	19 „ 29,7%	2 „ 3,1%
V հ. և V զուգ.	50	31 „ 62,2%	17 „ 34%	2 „ 4%
VI դ.	22	19 „ 86,4%	3 „ 13,6%	—
	451	283 կամ 62,7%	149 կամ 33%	19 կամ 4,2%

Այսպիսով 451 աշակերտներից փոխազբւում են 283 հոգի, այսինքն՝ 62,7%, մնում են 149 հոգի՝ այսինքն 33% և արձակւում և դուրս են զնում 19 հոգի՝ այսինքն՝ 4,2%.

Վլ գասարանի աշակերտներն այս տարի աւարտական վկայագիր չեն ստացել, նրանք փոխազբւել են Վլ գասարան՝ նորմալ ծրագրի դասընթացն աւարտելու համար:

Աշակերտների բացակայութեանց ընդհանուր թիւն է 13,446. իւրաքանչիւր աշակերտի միջին թւով 28 բացակայութիւն է զայիս:

Մայիսին էքստերն քննութիւն են աւել 9 հոգի, որոնցից 4 հոգի գանագան դասարանների վկայական են ստացել:

ԱՇԱԿԵՐՏԾՆԵՐԻ ՎԱՐԴՔԸ

Աշակերտների վարքը արտայայտում էր հետեւալ թւերով:

5 ստացել	են վարքից	436	հոգի, այսինքն	96,7%
4	»	11	»	2,4%
4	»	4	»	0,9%

ԶԲԱԽՈՐ ԱՇԱԿԵՐՏԾՆԵՐԻՆ ՕԺԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Այս ուսումնական տարում դպրոցն օգնել է չքառորդներին՝ պահելով 77 թոշակաւոր. Ամենաչըսւորներին, թւով 32, ձրի ձաշ է աւել և 93 աշակերտի՝ զգեստ և մասամբ սպիտակեղեն, պարկ, կոշիկ: Զրի դասազրքեր ստացել են 170 աշակերտա՝ ընդամենը 562 զիրք:

ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Առ. 1-ն սեպտեմբերի 1908 թ. դպրոցի դրագարանում եղել է 1971 անուն հայերէն և 1713 անուն սուսերէն զիրք: Տարւայ ընթացքում ձեռք են բերւած 16 անուն հայերէն և 13 անուն սուսերէն զիրք:

Գրադարանապետի առած աեղեկութիւններից երկում է, որ բոլոր գասարանների աշակերտն օգտւել են զպրոցի զբագարանից և կարգացել են 6172 զիրք, այսինքն՝ միջին թւով իւրաքանչյւր աշակերտ՝ 13 զիրք։

Այս կարգացած զրբերից 4447 հայերէն, 1425 ռուսերէն, 13 գերմաներէն և 1 ֆրանսերէն են եղել։

Բարձր գասարանի աշակերտներին ընթերցանութեան զիրք արւել են նաև ամառայ արձակուրդներին։

190⁸ ուսումն, տարւայ մայ

Ուսուցիչների ազգանունները.	Աւանդած առարկաներ.	Ուսուել են ուսել.	ՄՌ կազմ համար է ծառա յալ.
Աբեղեան Արտաշես	Գերմաներէն լեզու.	Գէորգ. ճեմ. և Մարքուրզի համայ.	190 ⁵
Ասիլեան Միսաք	Հայոց նոր լեզու. Հայաստանի աշխարհ. Եկեղեցական պատմ.	Գէորգ. ճեմ. և Պետերը. համալս. ազատ ունկընդիր:	188 ⁰
Աւետեան Սեդրաք	Բոււսաց լեզու.	Լազար. ճեմ. և Խորեկավի համալս.	190 ⁶
Բարայեան Լեռն	Բնդիսան. աշխարհապ.	Շուշայ. թեմ. դպր. և Լայլցիզիզի համայստան:	190 ⁶
Բարասեան Յարութիւն	Երաժշտութիւն	Գէորգեան ճեմաբան:	
Գիւղալեան Տիգրան	Կենդանաբանութիւն Բուսաբանութիւն	Թիֆլ. բէալ. դպր. և Մուկեւայի Պետրովսկ. ճեմաբան:	190 ⁶
Զոհրաբեան Յարութիւն	Հանրահաշիւ.	Թիֆլ. դիմ. և Կիկի համալս.	188 ⁰
Լիսիցեան Ստեփան	Հայոց պատմութիւն, Բուսաց պատմութիւն, Բնդիսանուր պատմութ., Բուսաստ. աշխարհագ.	Թիֆլ. զիմադր. և Վարչաւայի հա- մալսաբան:	188 ⁰
Խաժակնեան Գարեգին	Ֆրանսերէն լեզու.	Գէորգ. ճեմ. և Ժլնիկի համալս.	190 ⁴
(Մատէնձանը յունակը ամ- սից ֆրանս. լեզու.)	Բնդիսանուր պատմութ.	Գէորգ. ճեմ. և Փարիզի Սօրբօնի համալսաբան:	190 ⁰
Խոյեան Խորէն քահանայ	Կրօն	Ներս. դպր. և Գէորգ. ճեմաբան.	190 ¹
Հովուեան Պօղոս	Հայոց նոր լեզու, Բւարանութիւն	Ներսիս. դպր. և Գէորգ. ճեմ.	188 ⁰
Մալիսանեան Ստեփան	Հայոց նոր լեզու. Հայոց հին լեզ. և պըտի.	Գէորգ. ճեմ. և Պետերը. համալս.	188 ⁰
Մինասեան Աբշար քահանայ	Կրօն	Ներս. դպր. և Շարասբուրզի համալ.	188 ⁰

Բ Ա Ս Ի Ն

Հայոցի ուսուցիչները

Ուսուցիչների ազգանունները.	Աւանդելիք առարկաներ.	Ռուտեղ են ուսել.	Ո՞ր բա- կանից են ծառա- յալ.
Միքայելան Գրիգոր (Դաւթեան Դաւթի հոկ. ամս.)	Երաժշտութիւն Խմբական երգեցող.	Գէորգ. ճեմ. և Պետ. երաժշ. ճեմ. Բրիւսուկի երաժշտ. ճեմարան:	1905 1909
Մուշայեան Միքայէլ	Թւարանութիւն Յիզիա Երկրաչափութիւն	Թիֆլ. պիմ. և Օդեսայի համալս.	1906
Յակովեան Սիմեոն (յուն.՝ առմասից Անարքնեան Աւետիս)	Հայոց նոր լեզ. և գրակ.	Ներսիս. զպր. և Լօզանի համալս. Գէորգ. ճեմարան և Լօզանի հա- մալսարան:	1908 1907
Ցարութիւնեան Խասհակ	Ըստհանուր պատմ. Հայոց պատմութիւն Հայոց լեզու Գերմաներէն լեզու	Ներսիս. զպր. և Ենայի հա- մալսարան:	1888
Շահնմազեան Արսէն Շահնշահեան Աւետիք	Նկարչութիւն Նկարչութիւն	Ներսիսեան զպրոց: Թիֆլ. պիմ. և Պետեր. գեղար- եսու. ճեմարան:	1906 1884
Շինեան Սիմեոն Տէր-Միքայեան Յովհաննէս	Բուսաց լեզու Բուսասատ. աշխարհագ. Բնագիտութիւն Երազաչափուկ. ձեագ. Գերմաներէն լեզու	Թիֆլ. Ռւսուց. ինսուլիտուտ և Ժլնիկ համալսարան: Թիֆլ. բէալ. զպրոց և Ենայի հա- մալսարան:	1902 1906
Կերուժեան Տիգրան	Հայոց լեզու Թւարանութիւն Ընդհանուր պարագ. Երազաչափուկ. ձեագ. Գերմաներէն լեզու	Ներսիսեան զպրոց:	1894
Քարիմեանց Ներսէս քահ. Քաղաքանակեան Ստեփան	Վայելչազրութիւն Կրօն Բուսաց լեզու	Ներսիսեան զպրոց: Լազարեան ճեմ. և Մոսկովյի հա- մալսարան:	1897 1900

Վերատեսչի ողաշտօն կատարել է Աւետիս Ահարոնեանը մինչև ապրիլի 14-ը։ Այնուհետեւ
մինչև ուսումն տարւայ վերջը Հոգաբարձութիւնը սահմանել է ժամանակաւոր աեսչութիւն Ս.
Եթեանից և վերատեսչի օգնական պ. Տէր-Միրաքեանից։ Վերակացութիւնը յանձնած է եղել
երեք վերակացուների, որոնք են՝ Տէր-Յարութիւնեան Գրիգոր, Միրադեան Գեղեցն և Տէր-Սա-
հակեան Սենիքերիմ։

Ուսուցիչների բացակայութեան աղիւսակը

Տ. Հ. Կ.	ԱԽՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ԱԶԳԱՆՑՈՒՆՆԵՐԸ 1908/9 թ.	Աւելի պարա- պած դասերը.	Զըզաբազած դասերը.	Քանի՞՛ անգամ է դասերից ուշացել.
				—
1	Արեգեան Արտաշէս	1	3	—
2	Ահարոնեան Աւետիս	—	8	—
3	Ասիլեան Միսաք	3	4	—
4	Աւետեան Սեղբաք	1	—	—
5	Բարայեան Լևոն	5	—	1
6	Բարասեան Յարութիւն	—	6	—
7	Գիւղակեան Տիգրան	6	5	1
8	Դաւթեան Դաւիթ	—	52	1
9	Զոհրաբեան Յարութիւն	—	18	—
10	Լիսիցեան Ստեփան	23	27	2
11	Խաժակնեան Գարեգին	5½	260	—
12	Խուցեան Խորէն Քահանայ	—	12	—
13	Հովուեան Պօղոս	—	16	—
14	Մալխասեան Ստեփան	8	10½	—
15	Մատէնճեան Մամբէէ *)	240	—	—
16	Մինասեան Արշակ Քահանայ	—	20	—
17	Միրզայեան Գրիգոր	—	34	1
18	Մուշայեան Միքայէլ	3	1	1
19	Օակորեան Սիմէօն	—	19	1
20	Յարութիւնեան Խսահակ	2	—	—
21	Շահմաղեան Արմէն	—	6	—
22	Շամշինեան Աւետիք	—	39	3
23	Շիետն Սիմէօն	3	—	—
24	Տէր-Միրաքեան Ցովհաննէս	3	5	—
25	Փիրումեան Տիգրան	—	—	—
26	Քարիմեանց Ներսէս Քահանայ	21	20	—
27	Քափանակեան Ստեփան	6	8	6
			330½	573½
				17

1908/9 ուս. տարում 165 օր պարապմունք է եղել:

Հաշւետարում դպրոցում պարապմունքներն սկսւեցին սեպտ. 10-ից և վերջացան մայիսի 16-ին:

*) Հրատիքում է եղել իրքի ժամանակաւոր ուսուցիչ պարապելու դրաններէն դառնելը:

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ԺՐԴՈՒՅՆԵՐ

Այս ուսում. տարւայ ընթացքում Մանկավարժական խորհուրդն ունեցել է 38 ժողով: Բոլոր նիստերին ներկայ են եղել պ. պ. Հովուեան, Շինական և Տէր-Միրաբեան:

Բացակայ են եղել նիստերին:

- 1 անգամ պ. պ. Գիւզալեան, Մուշայեան և Յարութիւնեան:
- 2 » » Ասիլեան, Տէր-Մահակեան և Փիրումեան:
- 3 » » Աբեղեան, Մատէնճեան և Յակոբեան:
- 4 » » Բաբայեան:
- 5 » » Լիսիցեան և հ. Խուցեան:
- 6 » » Քափանակեան:
- 7 » » Մալխասեան:
- 8 » » Ահարոնեան և հ. Մինասեան:
- 9 » » Աւետեան:
- 11 » » Աւետեան:
- 14 » » Միրագեան:
- 16 » » հ. Քարիսեան:
- 17 » » Խաժակնեան:
- 18 » » Բաբասեան:
- 20 » » Շամշինեան:
- 23 » » Զոհրաբեան:
- 24 » » Դաւթեան:
- 31 » » Շահմագեան:

Մանկավարժական ժողովների խորհրդածութեան նիւթ են եղել զիւաւորապէս ծրագրային, մասսմբ գասագրերի, գաստիարակութեան, կարգավահութեան և աշակերաների նիւթական նպաստին վերաբերեալ խնդիրները: Նորմալ ծրագրի կազմութեանը, որ սկսել ու շարունակել էր նախնիմթաց և րկու տարիներում, այս տարի էլ շատ ժամանակ նիւթեց մանկավարժական ժողովներում: Սնկցիաների բազմաթիւ ժողովներից զատ՝ մանկավարժական ընդհանուր 16 ժողովներ զբագել են ծրագրային հիմնական սկզբունքներով և իր տևած դիրեկտիվների հիման վրա սեղիցիաներում մշակւած ծրագրների ընթերցանութեամբ և քննադատութեամբ: Մանկավարժական երեք ժողովներում առանձին ուշադրութեան են առնած եղել ամսական և եռամսեայ զրաւոր աշխատառութիւնները, որոնցով պէտք է փոխարինւէն արքեկան ըննութիւնները: Մանկավարժական խորհուրդն եղել է այն եղբակացութեան, որ այս տեսակ վերաստուգութիւնն աւելի լաւ հետևանքի կրնացնէ, եթէ կատարելագործել, և եթէ ընթերցասիրութիւնն աւելի զարգանայ աշակերտների մէջ: Աշակերտներին ընթերցանութեան մէջ առաջնորդելու նպաստակով Մանկավարժական ժողովը զասարանական ընթերցանութեան ժամեր է սահմանել և կարեոր է համարել: V և VI դասարաններում կարգացած զբքերի մասին աշակերտների մէջ մաքերի փոխանակութիւն առաջացնել: Աշակերտներին նիւթական զանազան տեսակ նպաստներ հասցնելու խնդիրը 11 նիստերում խորհրդակցութեան առարկայ է դարձել: Նպաստների նպատակայացմար գործարքութեան խնդիրը նոյնպէս քննութեան է առնել, բայց դեռ վերջնական լուծում չէ ստացել:

Աւսում. տարւայ վերջը Մանկավարժական ժողովը կազմակերպել է բարձր գասարանների աշակերտական ճանապարհորդութիւն դէպի Հաղպատ ու Մանահին պ. պ. Ս. Լիսիցեանի, Մուշայեանի և Ս. Տէր-Մահակեանի տառչնորդութեամբ:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԲԱՆԱԿՆԵՐԻ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՇԱԿԵՐՏՈՒՄ

I ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Ներկայ 1908/9 ուսումն. տարրում Հաւաքարքի բաժանմունքում զետեղուած էին 1 Բ. պատրաստական դասարանն, 4 Գ. պատ. դասարանն և 1 Լ. դասարանն: Տարրայ սկիզբը Բ. պատրաստական դասարանի աշակերտների թիւն եղել է 50, որոնցից մեկ աշակերտ թողել է դպրոցը և նրա տեղը քոնել է մի ուրիշ բացակայ աշակերտ Գ. հ. պատրաստական դասարանում տարրայ սկիզբին եղել են 44 աշակերտ, վերջը 43, Գ³-ում սկիզբը՝ 42, վերջը՝ 40, Գ²-ում սկիզբը՝ 42, վերջը՝ 41, Գ³-ում սկիզբը՝ 44, վերջը՝ 43 աշակերտ, Լ. դ.-ում սկիզբը 55, վերջը 51 աշակերտ: Հետեւարար աշակերտների ընդհանուր թիւը տարրայ ընթացքում պահանձել է 9-ով: Այս 4 աշակերտներից մէկն, Գ¹ պատրաստական դասարանցի, Արքանամ Մելիք-Մկրտչեանին, ծնողը դպրոցից հանել է մանկավարժական դասարանցի, Արքանամ Մելիք-Մկրտչեանին, ինչպէս նաև I գ. Գէորգ Բարյումեանին՝ կանխերու համար նրանց արձակւելը անտանելի վարքի համար:

Հաւաքարքի բաժանմունքի աշակերտների յառաջազիմութեան հետահնքները ներկայացնուում է հետեւալ աղիւսակը:

ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐԻ ՑԱՌԱՋԱԴՐԱՄՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Դասարաններ:	Աշակերտների ընդունութիւնը:	Գիւղութեանը:	Աշակերտների ընդունութիւնը:	Մասցարակական գումար:	Առանձին գումար:
Բ.	50	29	16	—	5
Գ.	43	19	13	7	4
Գ ¹ Պ.	40	18	12	2	8
Գ ² Պ.	41	11	15	9	6
Գ ³ Պ.	43	13	11	18	1
I.	51	13	12	23	3
	268	103	79	59	27

Այս հաշւից երեսում է, որ անոպայման փողագրւող ներեւ տարրայ վերջը կազմուում են 38, 5⁰/₀: Ենթադրելով որ վերաքննութիւնն ունեցողներից առ նւազը ³/4 կրփոխագրւեն, այս հաշւով փոխագրւողների ընդհանուր տոկոսը կրպին 61: Ամենամթոյլ դասարանն եղել է I-ը, որի աշակերտներն անցեալ տարի մի քանի անդամ ուսուցիչներ են փոխել և այս տարրայ սկիզբին այսպասարանն 55 աշակերտ է ունեցել: Մանրաբեռնաւած դասարանն է եղել նաև Բ. պատրաստակը 50 աշակերտներով և խառն տարրեցից կազմւած: Ընդհանրապէս՝ Հաւաքարքի բաժանմունքը գոհացուցիչ գրութեան մէջ չէ եղել տարրայ սկզբուում: Թէև այս տարրի պարապմունքները բաւականին կահճառաւոր ընթացք են ունեցել, բայց և այնպէս նորմալ դրութիւն առաջանել անհնարին եղաւ: Այս տարի էլ Հաւաքարքի բաժանմունքի ուսուցիչները Աղուլակի բաժանմունքի ուսուցիչների հետ խումբ կազմեցին այս վերջին բաժանմունքի փակման պատճառով: Հետեւար հարկ եղաւ երկու բաժանմունքների աշակերտներն բար հարկի և աղայի արգելք է եղել ուսուց

էլ խառնել, որ աւելի ևս զժւարցընց պարապմունքները: Ամենից շատ արգելք է եղել ուսուց լեզուն, որից 4 դասարաններ համարեա կիսով չափ թոյլ են եղել: Այնուհետև աշքի են ընկնուում հայոց լեզուց կիսով չափ թոյլ դասարանները, որոնց մեկը I. դասարանն է, միւսը Գ² Պ, որ

միւս առարկաններից այնքան էլ թոյլ չէ: I. դասարանի աշակերտների համարեա կէսը թոյլ է նաև թւաբանութիւնից:

Խոշնդրութիւն հնարաւոր եղածին չափ վերացնելու համար վերառեսչի օգնականը ամեն օր յաճախել է դասերը և շատ անդամ մասնաւոր խորհրդակցութիւններ է ունեցել դասաւուների հետ: Առանձին խորհրդածութեան առարկայ եղել են հայ և ոռու լեզուների գրաւորները՝ իւրաքանչիւր եռամսնեակի արդիւնքը քննութեան առնելիս: Այս մասին խօսք կրկնին մանկացարժական ժողովներին վերաբերեալ հասւածում:

Վեց դասարանների 268 աշակերտներն ունեցել են 4221 բացակայութիւն, միջին թւով 16: Անհամեմատ աւելի շատ բացակայութիւն ունեցել է Պատարաստական դասարանը, որի աշակերտներին միջին թւով 24 բացակայութիւն է գալիս:

Հաւաքարքի բաժանմունքի 268 աշակերտներն ըստ ծնողների պարագմունքների հետեւալ կերպով են դասաւորւում:

Առևտրականների որդիկը	96
Արհեստաւորների	94
Ծառայողների	54
Երկրագործների	13
Ազատ պլովեսիալինի	4
Հոգեհորականների	7
	268 հոգի

Այս 267 աշակերտներից թիֆլիսեցի են	147 հոգի
Թիֆլիսից նահանդից	38 »
Երևանի	35 »
Գանձալի	23 »
Տաճկաստանից	11 »
Կարսի նահանդից	7 »
Բաղրամի	4 »
Պարսկաստանից	2 »
Քութայիսի նահանդից	1 »
	268 հոգի:

II ՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԿԱԶՄԸ

Ազգանունները.	Բար դպրոցում է առարկանել.	Բար թւակ- ներու դ- թիւը.	Դասե- րի թիւը.	Խոհեմականներ ճիր դասարանում է առանդիւ.
1. Ա. քահանայ Խուցեան.	Գէորգեան ճեմա- րանում.	1901	12	Կրօն բոլոր դասարաններում:
2. Յար. Բարա- սեան.	Գէորգեան ճեմա- րանում.	1906	24	Հ. լեզու Գ. հ. և 1 դ. երաժշտ. 1 դ, նաև երկրաչափութիւն, վայելչագր. Գ ² դ. և Գ ³ դ. պատր. դասարաններում:
3. Գէորգ Ղա- ղարեան.	Ռէնի ուսուցչա- կան ցեղ.	1907	16	Թւարանութիւն 3 դ. պատրաստու- կան և 1 դասարանում:
4. Խաչ. Դիլա- նեան.	Ներսիս. և կաթ- նատ. դպրոցներ.	1906	26	Բնական գիտութիւններ 1. և Գ. պատ- րաստ. դասարաններում:
5. Աշու Թումա- նեան.	Ներսիսեան դըպ- րոցում.	1906	20	Հայոց պատմութիւն 4 դ. պատրաս- տական և 1. դասարաններում, հայոց լեզու Գ ² դ. և Գ ³ դ. պատր. դասարաններ.
6. Յովա. Արա- գեան.	Ներսիսեան դըպ- րոցում.	1909	20	Երգեցողութիւն Բ. և Գ. պատր. դասարաններում, հ. լեզու Գ ¹ դ. և գե- ղագր. Բ. պատր. և Գ. դ. պատ. դաս.
7. Սեղը. Մառան- ջեան.	Ներսիս դպր. և կոչում քաղաք. դպր. ուսուցչի.	1906	18	Հայրենագիտութեան և ընդհ. աշխար- հագրութիւն 1. և Գ. պատր. դա- սարաններում, հ. լեզու Բ. պատ. դաս.
8. Սեղը. Աւե- տեան.	Խարկովի համալ- սարանում.	1906	10	Բուսաց լեզու 1. դ. և Գ. հ. պ. դա- սարաններում:
9. Յովա. Մելիք- ջանեան.	Ռւս. սեմինարում.	1908	18	Բուսաց լեզու Բ. և 3 Գ. պատր. դասարաններում:

Ուսուցիչների ազգ- անունները.	Քաղաքացիութեան մասնակիութեանը.	Գլուխացածութեանը.	Հաջակացածութեանը.	Վաղացածութեանը.	Մանօթութիւններ.	
					Քաղաքացիութեանը.	Հաջակացածութեանը.
Արագեան Յովոէփ	5	6	1 ♂.	Բացակայութեան ժամերից չորսը յարգելի պատճառով է արձանադրւած։ Ուշացածէ 6 անգամ։		
Աւետեան Սեղբար	—	4	—	Բացակայութիւններից 2 ժամը յարգելի պատճառով։		
Բարասեան Յարութիւն	—	32	20 p.	Բացակայութեան ժամերից 18 քութէշով հիւանդ ունենալու պատճառով է եղել։ Մնացածների մասին բացարութիւններ չեն տրւած։		
Դիլանեան Խաչատուր	—	1	—	Անյայտ պատճառով։		
Թումանեան Աշոտ	3	5	—	Բացակայութիւններից 4 ժամը յարգելի պատճառներով։		
Խուցեան Խորէն Քահանայ	—	55	65 p.	Բացակայութիւններից 48 ժամ տկարութեան պատճառով։ Ուշացածէ 5 անգամ։		
Դաղաքեան Գէորգ	—	9	—	Յարգելի պատճառով՝ որդու մահը։		
Մառանջեան Սեղբար	10	8	—	Բացակայութիւններն իր ամուսնու մահան պատճառով։		
Մելիք-Զհանեան Յովոէփ	—	14	—	Բացակայութիւնների 5 ժամը անյայտ պատճառով, մնացածները հիւանդութեան պատճառով։		
Շահմաղեան Արսէն	—	7	—	Իրանից անկախ պատճառով։		

Տեսչի պաշտօն վարել է Յովհաննէս Տէր-Միրաքեանը, վերակացութիւնը յանձնւած է եղել վերակացուների, որոնք են Մառանջեան Սեղբար և Արագեան Յովոէփ։

Այս ուսումն. տարւայ վետարւար ամսի 3-ից նկարչութեան ուսուցիչ Արտէն Շահմազեանի հեռանալով՝ այդ տարրի այց աս պարագմունք չունեցաւ դպրոցը։ Նրա 12 դասերից վեցի վիսարին ուսուցիչներից վեց հոգի յանձն առան իրենց տարրին իշխան ձրի լրացուցիչ դասեր տալ։

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐ

Այս ուսումն. տարւայ ընթացքում ժողովների 24 նիստեր են տեղի ունեցել։ Տարւայ սկզբի ժողովներն զրագւել են աշակերտների վերաբննութեան արդիւնքներով, դասազրքերի և այլ դասական պիտոյքների բնարութեամբ և կարգապահական խնդիրներով։ I. դասարանի աշակերտների մեծ թուով ծանրաբեռնութիւնը երեք նիստերում զրագեցրել է մանկավարժական ժողովը, որ այս մասին բանակցել է Հոգարարձութեան հետ Այնուհետև խորհրդածութեան առարկայ են եղել աշակերտների պատասխանութիւնը, դասարանական ընթերցանութիւնը և էժանապին զրագանից օգտակար պահանջը։ Ազատ մանկավարժական ժողովներն զրագւել են կարգապահական ու դաստիարակչական խնդիրներով։ Դպրոցի կարգապահութիւնը զաւթում առաջին երեք ամիսներում թոյլ է եղել մեկ վերակացուի պահասութեան պատճառով, իսկ երրոր սկսեցին գործել միասին երկու վերակացուներ, բաւական զգալի բարեփոխութեան ենթարկւեց դպրոցական կեանքը։ Նախագանը առաջին եռամսեակի զրաւոր աշխատութիւնները մանկավարժական ժողովի բազմակողմանի խորհրդածութեան նիւթ զարձեց։ Այնուհետև երկրորդ եռամսեակի սկզբից իւրաքանչիւր գասատու զեկուցում է արել իր առարկայի մասին։ Այս զեկուցումները լաւ առիթներ են ներկայացրել մանկավարժական ժողովի անդամներին միմեանց դործ ծանօթանալու, միմեանց զիտողութիւնները լսելու։ Նախագան այս զիտողութիւններին միացնում էր նաև իր ստացած տպաւորութիւնները յաճախած զաներից։ Այս խորհրդածութիւնների ազգեցութիւնն անդրադաւ դասարանական պարագմունքների վրայ։

Առանձին խորհրդածութեան առարկայ են եղել հայ և ոռւս լեզուների զրաւոր աշխատութիւնները։ Առաջին կիսամեակում ուսուցչական խումբը յատկապէս ուշագրութիւն է զարձրել հայոց լեզուի ուղղագրական վարժութիւնների վրայ, երկրորդ կիսամեակում շարագրութիւնները նաև Գ. պատասխանութեամբ առանձին տեղ են բռնելի երկրորդ կիսամեակի զրաւորները բոլոր դասարաններում աւելի կանոնաւոր են եղել Ամենից լաւ է եղել թէ ուղղագրութեան և թէ գեղագրութեան տեսակէտից է Գաղ. գասարանը, ամենից թոյլ է Գաղ. գասարանը։ I. դասարանը ցանկալի վիճակի մէջ չէ եղել իր անցեալի արտաքոյ կարգի աննպաստ հանդամանքների շնորհիւ և թոյլ գասարաններից մէկն է եղել երկրորդ կիսամեակի հայերէն և ոռւսերէն զրաւորների արդիւնքների մասին նախագանը գարձեալ զեկուցել է մանկավարժական ժողովին և նոյն կարգով ֆննութեան են առնել այս աշխատութիւնները։ Յոյս կայ, որ Հաւարարի բաժանմունքն աւելի յառաջադիմէ 1908/10 ուսումն. տարւայ ընթացքում և մայր զարդոցին աւելի լաւ պատրաստած աշակերտներ տայ:

ՆԵՐՍԻՄԵԾՆ ՀԱՅՈՑ ՀՈԳԵՒՈՐ ԴՊՐՈՑԻ

ՎԵՐԱՎՈՒԳԻՉ ՅԱՆՉԱԾՈՂԱՎԻ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄԸ

Եկամատութիւն Հայոց Հոգեւոր դպրոցի Ակրաստուցիչ Յանձնաժողովի գեկուցումը.

Վերաստուգիչ յանձնաժողովս առարւելու փետրվարի 24-ից սկսեց ստուգել դպրոցի զբամանակն հաշիւները և ունենալով 19 նիստ կարեւոր համարեց անել հետեւեալ դիակութիւնները:

Վերաստուգիչ յանձնաժողովս ստանալով դպրոցի հաշւապահական 1908/09 ուս. առարւելուոր մատեանները, զբամական հաշիւների փաստաթղթերը, հոգարածական օրագրերը, որոնց հիման վրայ կատարել են ծախուց յօդւածները. համեմատեց և ստուգեց այդ բորոքը և գուահաշապահական տեսակէտով կանոնադր տարած, ծախուց փաստաթղթերը ստորագրած և հերթական հոգարածակէտ ստորագրութեամբ վաւերացրած. Սակայն յանձնաժողովս հաշւապահական նոյն մատեանների հիման վրայ արեց իր հետեւեալ դիակութիւնները:

1. Հոգարածակէտ թիւնը՝ 1908 թ. նոյեմբերին իր մի շիջամած օրիկացեան 500 ո. արժողութեամբ 1909 թ. օգոստոսին մի ուրիշը նոյնական 500 ո. արժողութեամբ և մի 6 լ օրիկա. Թիֆ. Քաղ. Խ փոխառութեան 100 ո. արժողութեամբ փոխանակնորի հետ փոխելու. և կուրսի տարրերութիւնը իր հաշիւների մէջ անցկացնելու, աիրաժի ամրող գումարը մտցրել է իր զբամարկղը. նոյնականի կանիքի զբամի է վերածել 2 հատ ուրիշ օրիկացեաններ իրաքանչիւրը 1000 ո. և սուցել է 1400 ո. այսպիսով նա անձեռնմխելի գումարների մի մասին ձեռնամուխ է եղել. Վերաստուգիչ յանձնաժողովս հեռու է այն մաքից, որ անձեռնմխելի կոչւած գումարները պէտք է պահին խկառպէս անձեռնմխելի այս բասի ներ մաքով. սակայն այդ գումարներից ծախսած իրաքանչիւր կոսէկ իր մեզմացուցիչ հանգամաննը պէտք է ունենայ, եթէ չասենք իրաւաբանական հիմք. Ինչի, նման կը լինի եթէ բոլոր անձեռնմխելի գումարները ծախսւին այս կամ այն պէտքերի համար անդառնայի կերպով և զպրոցը ժամանակի ընթացքում մնայ սուանց միջոցների, այնուհետև ինչ միջոցներով պէտք է կատարելին գաբրոցի բազմագումար ծախսերը. Դեռ հասկանալի է, երբ Հոգարածակէտ թիւնը $\frac{1}{3}$ -րեր թղթերը, որոնք 4—6% են տապիս, վեր ածէ 15—20% բերող անշարժ կալւածքի, բայց բոլորովին անհասկանալի է, երբ նա $\frac{1}{3}$ -րեր թղթերը զբամի է վերածում, որպէսզ գոնապանին ոռնիկ տայ...

2. Հոգարածակէտ թիւնը մի բորորովին ոչ գործնական նշանակութիւն ունեցող կոմբինացիա է արել 29 համար օրիկացեաններ նօմինալ արժողութեամբ 29,000 ո. վճարել է իր պարտքի փոխարէն թոշակարկղին 73,50 ո. կորցնելով ներկայ կուրսի հետ համեմատած մօտ 3000 ո., իսկ մինչոյն օրը Հոգարածակէտ թիւնը նոյն քսնակութեամբ օրիկացեաններ վերցնելով նոյն թոշակարկղից զնում է իր յատուկ հաշւի մէջ, որպիսի հանգամաննը իրաւում է որ թոշակարկղը կարիք չէ ունեցել, հետեւապէս Հոգարածակէտ սախուած չէր կարող լինել մի ոչ շահաւետ վաճառում կատարել.

3. Հոգարածակէտ թիւնը 1908³ ուս. տարում գեֆիցիս է ցոյց տւել ընդամենը 11,797 ո. 92 կ., այն ինչ նա շատ աւել է. իր տեղեկազրի մէջ իրեն մուտք ցոյց է տւել տոկոսաբերթղթերի կուրսի տարրերութիւնը 6243 ո. 75 կ., որը ինարկէ մուտք չի կարող համարել, մասնաւում այդ թղթերի տոկոսները հաշւում են նօմինալ արժողութիւնից և ոչ կուրսի զնից և հինգ տոկոսներն էլ համարւում են եկամոււտ. իսկ իրեն կորուստ ապառիկ վարձագին հաշւած է միմինայն 60 ո., այն ինչ նոյն զեկուցման մէջ Հոգարածակէտ թիւնը 1906/07 և 08 թւերի մընացած 5782 ո. 16 կոպ. ապառիկը հաշւում է անյուսայի, հետեւապէս կորուստ պէտք է հաշւել ոչ թէ 60 ո., այլ 5842 ո. 16 կ. և եթէ շարժական զոյքի 5% շիջացումն 454 ո. 95 կ.,

գրագորանի 617 ռ. 53 կ. և ֆիզիքական կարինէտի 166 ռ. 51 կ. ընդամենը 1238 ռ. 99 կ.
կորուստ չհաշւենք կտանանք խելքական գլէֆիցիտ 23823 ռ. 83 կ.:

4. Աշքի անցնելով 1908^թ/9 ռւս. տարւայ նախահաշվի համեմատական տեղեկագիրը մուտքի
և եղբի՝ յանձնաժողովն նկատում է, որ հոգաբարձութիւնն այդ նախահաշիւր կազմելիս շատ ա-
նուշագիր է եղել՝ օրինակ, մուտքի 20 յօդւածից 17 յօդ. ստանալիքները պակաս են և Հոգա-
բարձութիւնը փոխանակ նախատեսուած 75,380 ոռորու, պակաս է գանձել աւելի քան 10,000
ռ., նոյն բանը նկատում է ի հարկէ և եղբի յօդւածների վերաբերեալ, օրինակ. ա) «Ռոճիկներ
մայր գլարոցի ուսումնական մասի պաշտօնեանների» ծախսած է նախահաշւի գլէմ աւել 3521 ռ. 25
կ., բ) Հուլյաբարի բաժանմունքի ուսուցիչներին և պաշտօնեաններին պակաս է վճարւած 1940 ռ.
39 կ. զ) Միանւագ նպաստներ աւել է վճարւած 740 ռ. 86 կ. զ) անակնկալ ծախքեր որոշ-
ւածից աւել է ծախտաւած 1478 ռ. 13 կ. ե) նախահաշւով չէ նախատեսնեած մասնագիրն ուսու-
ցիչներին 1428 ռ. 87 կ. և այլն և այլն...

5. Քաղաքային, Արքունական և նողային հարկերն իր ժամանակին չեն տրւում և Հոգա-
բարձութիւնը սախալած է լինում իր սուղ միջոցներից տուգանքներ տալու, ինչպէս այս հաշ-
ւետութեան տարւում վճարել է մօտ 500 ռ.:

6. Հոգաբարձութեան տեղեկագրի մէջ զրած կտակաբարների ցուցակից երեսում է, որ
գլարոցի անձեռնմխելի գումարը հասնում է 180922 ռ. 68 կ., որից առ 1-ն սեպտ. 1909 թ.
մասում է 9%-ո-րեք թղթերով 35416 ռ. 75 կ., իսկ մնացած 145505 ռ. 93 կ. գումարը տապա-
հոված է ըստ Հոգաբարձութեան տուգիթեան նոր շինուած և նոր գնուած անշարժ կալւածք-
ների վերայ ծախսաւած 91149 ռ. 36 կ. գումարով, կառավարութեան զրաւած 21790 ռ., 1906
թւի սկզբներին նախկին Հոգաբարձութեան օրօք Ղագախի գաւառի հայ հասարակութեանը տւած
գումարի մնացորդ 16117 ռ. 90 կ., նպաստամատոյց յանձնաժողովին տւած 13000 ռ. և Շու-
շու թեմական գլարոցին տւած 5000 ռ. գումարներով, ինչպէս գլարոցի հաշւապահական մա-
տւանաններից երեսում է Ղագախեցիներին տւած գումարը մաս-մաս ստացւում է և հաւանական
է լրիւ ստացւի, սակայն պէտք է նկատել, որ այն ժամանակ երբ գլարոցը ինքը իր յատակ
ընթացիկ համար վճարում է 7—8%, ոչ մի կոպէկ չի ստանում այդ խոչըն գումարի
համար, որ ինքը կզայի կորուսա է գլարոցի ֆինանսական գումարեան այս քայլքայման բո-
պէին: 21790 ռ. վերաբերեալ Հոգաբարձութեան սուելով դիմումներ են լինում էջմիածին, ուր
յանձնեած է այդ գումարը և արգեօք որեւէ նպաստաւոր հետեւանք կունենան այդ բանակցու-
թիւններն—այդ կպարզէ ապագան Բայց ինչ գումարներ են 13000, հինգ հազարը որ ծառա-
յելու են իրեն ապահովութիւն գլարոցի անձեռնմխելի գումարների. ինչով կարող է հոգաբար-
ձութիւնն երաշխաւորել, որ այդ գումարները կմտնեն գլարոցի գանձարկղու: Յամենայն գէպս
Հոգաբարձութիւնն այդ խոչըն գումարներն իսպատ կորուսակց ապասելու և գլարոցի գրութիւ-
նը բարւոքելու համար կտրուկ միջոցների պիտի դիմէ: և մինչեւ այդ գումարները չստացւեն,
չեն կարող իրեւէ ապահովութիւն ծառայել անձեռնմխելի գումարների:

7. Հաշւետութեան տարւայ մատեանները քննելով յանձնաժողովս աշքի է անցրել նաև
1909^թ/10 ռւս. տարւայ նախահաշիւր, որն ամելի խնամքքով է կազմւած քան նախընթաց տարինե-
րինը: Այս նախահաշիւր մէջ սակայն աշքի է ընկնում այն չնչին գումարը—3000 ռ., որ յատ-
կացրած է անշարժ կալւածքների նորոգութեան համար, որոնք այնքան քայլքայմած գրութեան
մէջ են գտնւում:

8. Այս նախահաշիւր էլ առանց մշտական գեֆիցիտի չի անցնում, որը համոււմ է 19691
ռ. պատկանակի գումարի և որը ծածկելու համար Հոգաբարձութիւնը նախկին տարւայ նման
դիմում է Ղագախեցիներից ստանալիք գումարի և ապասիկ վարձադիրի օգնութեան և ապա

3101 և 74 կոստ. նոր պարագ է անում: Շատ հետաքրքիր է՝ թէ Ղազախների գումարը վերջանալուց յետոյ Հոգաբարձութիւնն այնունեած ինչպէս պէտք է իր բացը ծածկի, մանաւանդ երբ տարէ ցտարի պարտքերը զնալով բարգւում են, իսկ Հոգաբարձութիւնն իր պարտքերի շինուցման համար հարաւորութիւն չունի որոշ տոկոս յատկացնելու: Ուրէ է հանգստմ այս անհօրմալ դրութեան ծայրը: Մինչ երբ պէտք է զպրոցն իր տարին գէֆիցիառվ վերջացնի և ի՞նչ բանի վրայ է յոյս զնում, ի՞նչ միջոցներով պէտք է հանգցնի այն խոշոր բացերը, որ երում են իր հաշիւների մէջ: Գուցէ հոգաբարձութիւնն իր յոյսը զրել է նադիրեանից զնած հողի վաճառումի վերայ և այն եկամուտի, որ կտայ այժմեան զպրոցի շինութիւնը, երբ ուսումնարանը կանցնի իր նոր շինութիւնը... դա շատ թոյլ յոյս է, որովհետեւ նախ Նադիրեանի հոգաբարձիները գնողը չբաւոր գասակարգն է լինելու, հետևապէս այնպէս է վճարելու, որ ինչպէս ասում են վճարածը ջուր է կտրելու, երկրորդ՝ զպրոցի այժմեան շինութիւնը զեռ պէտք է նորոգել հազարներ ծախսելով և այնունեած պէտք է աշխատէ իր վզին բարզած պարագը շինչ, իսկ դրա համար շատ ժամանակ է հարկաւոր. կրկնում ենք, ուրեմն ի՞նչ միջոցներով պէտք է ծածկել բացերը: Վերասառուգիչ յանձնաժողովը, ի նկատի ունենալով տարէ ցտարի գոյացող խոշոր գեֆիցիաները, նաև պարտքերի անումը, զպրոցի փինանսական նեղ գրութիւնից ազատելու միակ երը գտնում է ծախսերի կրճատման և եկամուտի նոր աղբիւրներ գտնելու մէջ:

9. Յանձնաժողովիս անդամները զպրոցի անտեսական պ. կառավարչի և պ. հաշւապահի հետ դիտեցին զպրոցապատկան կալւածքների մի մասը: Այս շրջագայումը պարզեց, որ զպրոցի կալւածքների դրութիւնը շատ հեռու է մմիմբարական լինելուց, որ նրանք մօտ են քայլայման: Փիրոյեանի կտակած կալւածքը (Պուշկինակի և Գրաֆսկի փող. անկիւն) ներկայացնում է մի կիսաքանդ տուն, որի վերնայարկը գեռ տարիներ առաջ փակւած է իրրե մի շինութիւն, որ կարող է իր բնակիչների կեանքին վտանգ սպառնալ և այդ անազին վերնայարկը դանդաղորէն փառում է և սպառում որ ժամանակը վերջնականապէս աւելի: Այս շինութեան միայն ներքին յարկերն են, որ գեռ ևս արւում են վարձով և չնայած իրանց խախուտ զրութեան ու անազին անյարմարութիւններին զպրոցին տալիս են աւելի քան 12 հազար ոսութիւն եկամուտ. և այսպիսի շահաւէտ կալւածքը Հոգաբարձութեան կողմից բարձի թողի է արած և հետզհետէ հնաթարկում է աւերման ու քայլայման:

Այս շինութիւնից շատ մօտ գտնուում են թիթեղագործների շարքերը: Փողոցի կողմից այս շարքերը զեռ կարելի է տանելի համարել, թէ շատ արհեստանոցների ճակաաների ծեփը խորհրդականից ուռելու—ուռզում է ցած թափի, իսկ երբ շուկայի զոնից ներս են մտնուում ու անցնուում այդ շարքերի ետելի մասը, այսանդ արգէն տեսարանը խիստ կերպով փոխուում է. խոնաւութիւնը բռնել է արգէն ամերող պատերը, իսկ պատերի միջից աղիւները թափել, խոռոշներ են գոյացըել, կտուրի և պատշաճմբ թիթեղեայ ծածկոցը տեղունեղ կտրել կախւել է, տեղ-տեղ էլ ծակել, որտեղից անձմի ջուրը ներս ծծելով անցնում է պատերին ու տեկրում ամբողջ շնորհը: Այս շարքերն էլ զպրոցի լաւ շինութիւններին են պատկանում, սակայն դարձեայ անհնամ են թողնուած:

Նոյնպէս խարիսուլ զրութեան են և հանգուցեալ Օքոյեանի ներած շենքերը Դեսիմոնովսկի հրապարակի վերայ:

Նոր շինութիւնները զեռ ևս վայելուչ են և պահուում են մաքուր: Հին զպրոցի խոշոր կրպակները վարձած են բաւականին լաւ զներով և համեմատաբար վարձերը կանոնաւոր են զանձւում: Նոյնը չէ կարելի 20 և 18 կրպակների վերաբերեալ ասել, այսանդ արգէն դասարի խանութիւններ շատ կան, մանաւանդ ներսու: Այս վերջին շինութեան բակն է կազմում «Շուկան»: որի վրայ դրած այնքան յոյսերը չարդարացան և այժմ շուկայի դոյսութեան միակ տպա-

շոյց չորս լեզուներով զրած նրա շքեղ ցուցանակն է: Շուկան կարող է գոյաթիւն ունենալ այն դէպքում, եթի որոշ յարմարութիւններ ունենայ, որոնցից խապառ զուրկ է մեր շուկան: Կարծում ենք աւելի շահաւետ կլինէր, եթէ Հոգաբարձութիւնն աշխատէր վանքի Մեծ և Փոքր փողոցների կողմից, որ Շուկայի շրջապատն է կազմում, բնակարաններ կառուցել, որոնք այդ մասում աւելի դիմ ունին, քան խանութիւնները:

Յանձնաժողովս կալւածքների մասին այս երկուող դիտողութիւններով գարձնում է Հոգաբարձութեան ուշադրութիւնը և առաջարկում—իր զործունէութեան խոշոր մասը կենզդունացնել զպրոցի կալւածքները կարգի զնելու վրայ, մասնաւանդ հոգաբարձութիւնն ինքն էլ յոր ներկ է այն բրուր թերութիւններն ու աւերումներն օրոնք առաջ են եկել կալւածքների մէջ: Ի դէպ, կառաջարկի ինք Մեծապատիւ Հոգաբարձութեան աշխ անցնել զպրոցի բոլոր կատակները և ստուգել, թէ նրանք որպան անթերի են կատարուում և որ կարելի եր այնպիսի դէպերի առաջն առնել, որպիսին կատարել է Ենթագիւնանի տան վերաբերեալ *):

10. Յանձնաժողովս դիմել է զպրոցի ֆիզիքական կարիքնետը, զրադարանը, ստուգել է զրամարկը և գտել է բոլորը կարգին և կանոնաւոր, դիւանական, գործավարական և հաշվառմանը մասնը կազմած են խնամքավ, հաշարական մատենաները տարած օրինակելի:

11. Թպրոցի ներքնայարկը դիմուելիս յանձնաժողովս այսուեղ տեսնել է մեծ քանակութեամբ դպրոցի համար այլ ևս անպէտք իրեր՝ գասազգբեր, ընթերցանութեան զբքեր, ամսագրեր, սեղաններ, զրատախտակներ, կաթոսաներ և այլն, որոնք բաւականին տեղ են բռնում և կփուռ վշանում-ոչնչանում. կարծում ենք կարելի կլինէր այդ բոլորը ծախել. այդպիսով թէ ներքնայանութեան պահպանութեան համար գործազրել և թէ աւելի քան մի հազար ոռուրի կանխիկի դրամ ձեռոք կրեռուէր:

Յանձնամեջովս զուտնակալութեամբ Նախառառում է, որ զպրոցի Հոգաբարձութիւնն արգէն ըստ կակալ է նոր դպրոցի շմուռթիւնը Նաղիբեանից ձեռք բերւած գետնի վրայ և եռանգով առաջ է տանում: Դպրոցի զործավարութիւնը կանոնաւորելու համար Հոգաբարձութիւնը 1909 թ. յուլիսին մի շաբթ ժողովներում զպրոցում ծառայողների վերաբերեալ պարտադիր կանոնները (ինսպարտուկցիա) է մշակել, ուր որոշակի ցոյց են արւած տնտեսական կառավարչի, գործավարի, հաշվապահի, գանձապահի և ստորին ծառայողների պարտականութիւնները:

Նախագործ մերսության անձնաժողով

ԲԺ. Տ. Թաղէռսեան

Ապագան

Ա. Շահվերդեան,
Ա. Ապրեսեան,
Գ. Ճոնեան.

²⁾ Ծերպիւմանի կոտակի համաձայն ունի Ծահանգարքին պէտք է առանց վարձի տարրէր դպրոցին կոտակած շինութեան մի մասի մէջ 18 տարի, այսուհետեւ այց մասն էլ անցնուու է զպրոցին, սակայն թէկ այց օրից անցել է նոյն իսկ 38 տարի, այսուամենայնիւ վերաբիշեալ պարանը գարձեալ տիրապետուու է զպրոցացապատկան շինութեան մի մասին:

Հոգաբարձութեան բացատրութիւնը վերաստուգող Յանձնաժողովի
դոկի գեկուցման առքի:

Ներսիսեան դպրոցի վերաստուգող Յանձնաժողովը քննելով 190⁸ ուսումնական տարւայ դպրոցի անտեսական հաշիւր, արևէ է մի քանի դիտողութիւններ, որոնց հոգաբարձութիւնը հարկ է համարում տալ իր բացատրութիւնը:

Դպրոցիս անտեսական այժմեան սուղ գրութիւնը, հետեանք է անցեալ տարիների անյաջող հանդամանքների, Կալւածների գրաւումից յետոյ, նախորդ Հոգաբարձական կազմը 2^{1/2} տարի դպրոցի գոյութիւնը պահպանել է պարտքրով: 1905 թ. դպրոցական կալւածները յետ սուանուով կառավարութիւնից, գտել է նրանց կիսասաւերակ գրութեան մէջ, որոնց կարգի բերելու համար հարկաւոր էին խօսոր գումարներ, որ դպրոցը չաւներ:

Ի նկատի առնելով, որ գոլորոշիս գոյութեան միակ աղբիւրը կալւածների եկամուտներն են, 1906 թ. Հոգաբարձութիւնը վերցնում է փախարինարար դպրոցական սումները, որ բերում էին 4^{0/0} և կառուցանելով մի շարք շնորհը, ծախսում է 75399 ռ. 36 կոպ.:

Բայց այդ խօսոր ծախսերից, Հոգաբարձութիւնը գնում է Նադիրեանից 16 գեսեսատին հոդ 10450 ռ. և Մեծքարեանի առնելը, որ գանձում է դուտարկ գետնին կից 5300 ռ. ընդամենը 15750 ռ. Նոյն թւին Հոգաբարձութիւնը անհրաժեշտ է համարել դպրոցի բարձր գասարաններից դատել ստորին գասարանները և նրանց հետ գորգնթացներ բաց անելով հիմնել է Հաւաքարում և Սոլոյակում առանձին բաժանմունքներ ծխական դպրոցի գասարնթացով: Միաժամնակ բաց է արել Սօլոյակի բաժանմունքին կից մասնագիտական: VΙI-րդ գասարան: Կալւածների եկամուտների զգալի չափով պակասելը, նրանց հիմնական վերաշնուրթիւնն ու վերանորոգութիւնները, դպրոցի անցեալ տարիների պարագերի վճարումը անշուշտ պէտք է ունենային իրենց հետեանքները: Այն ժամանակ երբ կալւածների կարգաւորելու խնդիրն էր գրւած, որոնցից խօսոր մասը համարեայ եկամուտ չեր բերում, իսկ եղածների վարձառուուներն էլ որոնց առաջիկ վարձագնից զիջած էր 25^{0/0}, մեծ զժւարութեամբ էին վճարում վարձագները, Հոգաբարձութիւնը ստիպւած էր հոգալ թէ դպրոցի ընթացիկ ծախսելը և թէ վճարել կուտածների հարկերը:

Մասնաժողովը իր զեկուցման առաջին կէտառ շեշտում է, որ շիջած օրիկացիաների տեղ փոխանակ նորեցը գնելու, Հոգաբարձութիւնը նրանց բըամի է վերածել:

Պէտք է նկատել, որ երբ գրւած էր կալւածների վերաշնուրթեան ու վերանորոգութեան խնդիրները, Հոգաբարձութիւնը իւր մի շարք նիստերում, ուր կային մասնագէտներ և ֆինանսիստներ, որոշել էր գրաւ զնել բանկային հիմնարկութիւններում այն խարիսուլ կալւածները, որոնց փոխարէն անհրաժեշտ էր շնորհը. բայց որովհետեւ բանկերից ստացած պարագերի համար դպրոցը վճարելու էր 8 մինչեւ 9^{0/0}, ուստի և նպաստակայարմար է համարել դպրոցի տոմսերից ներքին փոխառութիւն անել, որոնք տալիս էին միայն 4^{0/0} և գործազրել իր սեպհական կալւածների վրայ այն պայմանով, որ առագայում հետզնետէ աւելացնելով կալւածների եկամուտները և կրամատելով ծախսերը, լրացնէր փոխարինաբար վերցրած տոմսերը:

Մասնաժողովը երկրորդ կէտառ շօշափում է դպրոցական սումներից թոշակարկղին տւած 29000 ռ. խնդիրը: Համաձայն զգորոցիս թոշակարկղի կանոնադրութեան, որ հաստատւած է հանգուցեալ Տ. Տ. Մկրտչի կաթողիկոսից, դպրոցը պարտաւոր է նպաստել թոշակարկղին տարեկան 3000 ռ. 15 տարւայ ընթացքում: Հոգաբարձութիւնը այդ պարտաւորութիւնը մի շարք տարիներ չէր կատարել և պարտ էր մացել 21315 ռ.:

Այժմեան հոգաբարձական կազմը նկատի առնելով այդ հանգամմանքը և մանաւանդ որ թոշակարկը գործունէութեան ժամանակամիջոցը շուտով լրանալու էր, որոշեց գպրոցական տամսերից 29000 ռ. օլիգացիաներ հաշվել թոշակարկը սեպհականութիւն և թունել գպրոցի գրամարկում, մինչեւ որ Հոգաբարձութիւնը հնարաւորութիւն կունենալ վճարել թոշակարկի վարչութեանը: Թէկ այդ տոմսերի գինը այն ժամանակ, արժեքը 71 ռ. 50 կ. առ 100-ը, բայց Հոգաբարձութիւնը հաշվել է աւելի բարձր, այսինքն 73 ռ. 50 կ.:

Մասնաժողովը իւր զեկուցման երրորդ կետում չէ հաշում մուտք տարեկան աեղեկազրում նախ՝ 6243 ռ. 75 կ. առոմսերի կուրսերի տարրերութիւնը և երկրորդ համարում է կորուստ կալածների վարձաւորների վրայ ապասիկ մնացած 5782 ռ. 16 կ., որից յետու 190^{8/9} ուսումնական տարւայ գեղիցիար հաշում է ոչ թէ 11797 ռ. 92 կ. այլ 23823 ռ. 83 կ. Պէտք է նկատել որ վերջին դումորը չպէտք է գեղիցիա բնադրնել նախ՝ այն պատճառով, որ հաշուապհական կանոնների համաձայն 6243 ռ. 75 կ. տոմսերի կուրսերի տարրերութիւնը պէտք է ցոյց առաջ ընդհանուր հաշվեներում որպէս մուտք և երկրորդ ապասիկ գումարները թէկ նախանաշչի ծանօթութեան մէջ համարնէ է անցուապի, սակայն հաշուապհական մատեաններում հաշվել է յուսալի, որովհետև դատաստանական և գործնական միջոցներով զեւ ևս հնարաւոր է գանձել վարձաւորներից ոչ ամբողջ գումարը, գանէ մի մասը.

Գալով զեկուցման չորրորդ կետին, պէտք է նկատել որ նախ՝ Հոգաբարձութիւնը 190^{8/9} ուսումնական տարւայ նախանաշչի մուտքը կազմելիս, զեկափարնել է գպրոցական կալածների բոլոր վարձաւորների պայմանագրքութիւնը, սրմանց հիման վրայ էլ զանձել է բոլոր եկամուտները: Ներկայ պայմանականութեամբ, ընդհանրապէս կաշածների կամաւոտների գանձումը շատ զըմեւութեամբ է կատարւում, որի ինադրով թէկ Հոգաբարձութիւնը շատ է զրագել և ձեռք առել բոլոր կորուկ միջոցներ, այսուամենայնիւ տարւայ վերջը մնացել է վարձաւորների վրայ ապասիկ 10710 ռ. 38 կ.: Երկրորդ Մայր գպրոցի ուսուցիչներին և պաշտօնականներին վճարւած են ոսմիկներ նախանաշչի գէմ աւել 3521 ռ. 25 կ. և Հաւաբարի բաժանմանների ուսուցիչներին պակաս 1944 ռ. 39 կ.:

Այդ տարրերութիւնը առաջ է եկել նրանից, որ Հոգաբարձութիւնը 190^{8/9} ուսումնական տարւում Հաւաբարի առաջին երկու գասարանները տեղափոխել է Մայր գպրոց, իսկ Մայր գպրոցում եղած երկու լլ-րդ գասարաններում նկատի առնելով, որ աշակերտների թիւը չափականց շատ էր, որ մանկափարժական և առողջապահական տեսակեցից ոչ մի հնարաւորութիւնը չկարմի դասարանում գետեղել 55—60 աշակերտ, բայց է արել մի երրորդ զուգընթաց դասարան: (օրաբ. 5-ից յունիսի 1908 թ. № 25 և 6-ից սեպտ. նոյն թիւ № 34 յօդ. 18):

Հոգաբարձութիւնը այդ հարցը քնննելիս հիմնել է թեմական պատգամաւորական ժողովի որոշման վրայ, որով թոյլ է արւել Հոգաբարձութեան ծախսել ուսումնական պէտքերի համար նախանաշչից գուբր 2000 ռ.

Այդ փափսիսաւթիւնները տեղի ունենալով, ընականարար Մայր գպրոցի ուսուցիչների ոսմիկները կաւեանար իսկ Հաւաբարինը կափականէր: Երրորդ՝ թէկ նախանաշչում նշանակւած է նովսասներ 280 ռ., բայց տարւայ ընթացքում անսպասելի կերպով ուսուցիչների, պաշտօնեանների և նրանց ընտանիքների մէջ դժբաղդութիւններ պատահելիս Հոգաբարձութիւնը ստանարաւութեամբ չէր կարող վերաբերել և նկատի առնելով նրանց նիւթական անապահով վիճակը, զատամական օգնութիւն է հասցըել, որի համար և նախանաշչից աւել է ծախսել 740 ռ. 86 կ.

Չորրորդ՝ ճիշտ կերպով որոշել անակնկալ ծախսերի գումարը և մնալ նրա սահմաններում զժւար է, որովհետև այդ հաշվի տակ ծախսերը կատարում են անակնկալ և չնախատեանաւած: օրինակ, այս տարի անսպասելի կերպով կատարել են հետեւել ծախսերը. 1) Վեհափառ Հայ-

բապետի ընդունելութեան համար 200 ռ., 2) զպրոցիս նոր շէնքի հիմնադրութեան հանդիսի համար 522 կ., 3) հանգիսի հրաւիրաթթվեր տպագրելու 19 ռ., 4) նոր շէնքի մակարդակի լուսանկարը հանելու 15 ռ. և 5) պ. Աղէքսանդր Մանթաշեանին ներկայացող պատգամառներին ճանապարհածախս Պետքրուրդ և արտասահման գնալու 1047 ռ. 50 կ. ընդամենը 1803 ռ. 50 կ. և հինգերորդ՝ 1906 թ. զպրոցի հեռացան չորս ուսուցիչ, որոնք երկար տարիներ ծառայելով, պէտք է ստանային թոշակարկղից կենսաթոշակները Հոգաբարձութիւնը աչքի առաջ ունենալով, որ նրանք կանոնադրութեան համաձայն պարտաւոր էին վճարել թոշակարկղին իրենց մասնադնի պարագը 1428 ռ. 87 կ., բայց որովհետեւ նրանք գտանուում էին նիւթական անապահով զրութեան մէջ, ուստի նոյն թւին հոգաբարձութիւնը որոշել է տալ թոշակարկղին այդ գումարը զրպոցի միջոցներից, որպէս զի նրանք իրաւունք ունենային օգտակար թոշակարկղից, երբ վերջինս կըսկի գործել (Օր. 18-ից սեպտ. 1906 թ. № 53 յօդ. 1): Սակայն որովհետեւ վերջնականապէս յայտնի չէր թոշակարկղի գործունէութեան ժամանակամիջոցը, Հոգաբարձութիւնը չէր կարող ցոյց տալ այդ գումարը զպրոցի նախահաշվուում որպէս կատարելիք ծախր:

Զեկուցման 6-րդ կէտում առած է, անձեռնմխելի գումարը համառում է 180922 սուր. 68 կոպ., որից առ 1-ն սեպտեմբերի 1909 թւականն մնում է տոկոսաբեր թղթերով 35416 սուր. 75 կոպ.: Այդ գումարների գանձումը Հոգաբարձութիւնը համարում է ապահով դուռ հաշւապահական իմաստով հաշիները կազմելու աեսակէտից, իսկ ինչ վերաբերում է իրական ապահովութեան, հաւանական է, որ այդ արտակարգ պարագերի մի մասը ինչպէս օր. Շուշայ թւեմական զպրոցի վճարելիք 5000 ռ., նախաստամատոյց յանձնաժողովից ստանալիք 13 հազար ռ. և Սինօդի վճարելիք 21790 ռ. ենթադրական են, որոնց զանձման հարցը լուծելու համար Հոգաբարձութիւնն արդէն ձեռք է առել բոլոր միջոցները վերջնականապէս ինդիրը որոշելու:

Մամնաժողովը իր զեկուցման 8-րդ կէտում նկատում է, որ 190^{9/10} թ. նախահաշիւը կազմած է զեֆիցիսով, որ համառում է 19681 ռ.: Հոգաբարձութիւնը այդ զեֆիցիտը ծածկելու համար որոշել է այս ատարի փակել Հաւալաբարի բաժանմունքը, որի վրայ ծախսուում է աւելի քան 10000 ռ. և հետզհետէ կրաստել զպրոցի ծախսելը:

Մամնաժողովը 9-րդ կէտում նկատում է, որ կալւածները գտնուում են բայբայւած զրութեան մէջ: Սրան պէտք է պատասխանել, որ կառավարութիւնը կալւածները վերադարձնելուց յետոյ, նախկին և այժմեան հոգաբարձութեան զիխաւոր հոգսերից մինն է եղել քանդել դպրոցապատկան խարբուու շէնքերը և փոխարէնը կառուցանել այժմեան պայմանների համաձայն այնպիսի նոր շէնքեր, որոնք ապագայում միանգամայն ապահովէին զպրոցի նիւթական զրութիւնը:

Անցեալ հոգաբարձական կազմը իւր մի շաբթ նիստերում մամնակցութեամբ ֆինանսիսաների և մամնագէտ ճարտարապետների, որոշել է կառուցանել ներսիսեան կրպակները, (այրուած շէնք), Շուկան և Փիրոյեանցի կալւածները, որոնց մակարդակիները կազմել են աեդիմ մասնագէտ ճարտարապետները (Օրագ. 16-ից դեկտ. 1906 թ. № 65 յօդ. 1, 10 յուն. 1907 թ. № 3 յօդ. 1 և 11 ապրիլ 1907 թ. № 17 յօդ. 17): Այդպիսի չափազանց շահաւէս գործը հետզհետէ իրականացնելու համար այժմեան հոգաբարձական կազմը 1909 թ. որոշել է զրաւդների փիրոյեանցի կալւածը և փոխարէնը կառուցանել իրեք յարկանի նոր շէնք: (Օրագ. 26-ից նոյեմբ. 1909 թ. № 53 յօդ. 1): Աւագ նօտարից ստանալով այդ կալւածի գրաւական վկայաթութիւնը, պէտք է ներկայացներ բաղաբային Վարդիային Բնկերութեանը փոխառութիւն կնքելու համար Սակայն Հոգաբարձութիւնը գժարագրաբար չկարողացաւ իրագործել իւր այդ ցանկալի նպաստելը, որովհետեւ հոգաբարձական ժողովի բրագան նախագահն չկամեցցաւ ստորագրել այն դրութիւնը, որով Հոգաբարձութիւնը պէտք է կնքէր Վարդիային Բնկերութեան հետ փոխառու-

թիւն. Ընկերութիւնն էլ չհամաձայնեց փոխառութիւն կնքելու, առանց Արբագան Նախագահի ստորագրութեան և այդպիսով այդ հարցը մինչեւ այսօր մնացել է առկասի Հոգաբարձութիւնը նկատի առնելով, որ շէնքը ամեն ըստէ քանդակութու վտանգ է սպառնում, սոյն տարւայ փետր-18-ին որոշել է իւր վրայից վերցնել գալիք բոլոր պատասխանատութիւնը. Հոգաբարձութիւնը ստիպւած այդ բանից, մասուցել է նորին Վեհափառութեան պատճառաբանած զեկուցում և սպառում է Վեհի կարգագրութեանը:

Նախագահ Գարեգին Արք-Եպիսկոպոս Սաթունեան.

Ամիրիսանեան Յովսէփ.

Բժ. Իգիթեան Յովհաննէս.

» Խատիսնան Աղէքսարդը.

Խունունց Յովսէփ.

Կանկանեան Նիկոլայոս.

Կաֆեան Գաբրիէլ.

Պապովեան Աղէքսանդր.

Սահակեան Աւետիք.

Տիգրանեան Նազարէթ.

Քարտուղար Գ. Աստւածատրեան

Հոգաբարձութեան անդամներ՝

Ներսիսկեան Դպրոցի Ծառայողների Թոշակարկղը:

Ա.

Թոշակարկղը իւր գործունէութիւնը սկսեց 1900 թւի յունվարից: Այս ամսից սկսած թոշակարկը բարձումներ էր անում մասնակիցների ոռնդիկներից ի հաշիւ նրանց մասնագնի, որի վճարումը, համաձայն կանոնադրութեան, բաժանուած էր տասը տարու վրայ, իւրաքանչիւր տարի մասնագնի $\frac{1}{10}$ մասը վճարելու պայմանով: Իսկ նոյն տարուայ սեպտեմբերից թոշակարկղը սկսեց 6% բարձումներ անել նաև ոռնդիկներից:

1903^{3/4} և 1904^{1/3} թուականներին, երբ գպրոցի գրամագլուխներն ու կայքերը կառավարութիւնից զբավուած էին և դպրոցի ծառայողների նիւթական վիճակն աւելի բան երբեցէ անապահով էր՝ թոշակարկղը իւր գործունէութիւնը դադարեցրեց: Դպրոցապատկան գումարների հետ կառավարութիւնը զրաւել էր և թոշակարկղի գոյքը. բայց շուտով յետ դարձրեց, ներկայացրուած կանոնադրութիւնից և փաստաթվերից համոզուելով, որ այդ գոյքը գպրոցին չէ պատկանում, այլ նրա մէջ ծառայողներին և ունի իւր յատուկ կանոնադրութիւնը, որով և կառավարվում է իւր սեփական վարչութեամբ:

Դպրոցական գոյքը վերաբարձնելուց յետոյ՝ թոշակարկղը սկսեց իւր գործունէութիւնը 1905^{1/2} թուից և շարունակում է մինչեւ այսօր: Ընդհատման երկու տարուայ ընթացքում կատարուելիք բոլոր բարձումները բաշխուեցին, մասնակիցների զիւրութեան համար, և տարուայ վրայ, 1906^{1/2}-ից մինչև 1909^{1/10} թ.: Այս բարձումներին են կազմում «հին պարտքը», որի վճարումը կիբեջանայ ներկայ 1910 թուի օգոստոսին: Իսկ մասնագնի վճարումը, համաձայն կանոնադրութեան, վերջացաւ 1909 թուի գեկտեմբերին:

Թոշակարկղը իւր գոյութեան տանամեայ ընթացքում նուեր է ստացել տիկին Սաֆարեանից մի հազար բռըլի: Պէտք է յիշել նոյնպէս, որ գպրոցի Հոգաբարձութիւնը, գպրոցի 75-ամեայ յորեկանի առիթով, իրեւ պարզն ծառայողներին՝ դպրոցի միջացներից վճարեց թոշակարկղին այն գումարները, որ մասնակիցները պարտաւոր էին վճարել թոշակարկղին մի տարուայ բնթացքում թէ իրեւ մասնագին և թէ իրեւ 6% բարձում:

Որովհետեւ 1908 թուի գեկտեմբերին թոշակարկղի գրամագլուխը արդէն հասել էր 75000 ըուբռու, ուստի համաձայն կանոնադրութեան § 4-ի, 1909 թուի յունվարից թոշակարկղը սկսեց թոշակներ տալ այն ծառայողներին, որոնք կանոնադրութեան գօրութեամբ թոշակի իրաւունք էին ստացել: 1909 թուին թոշակաւորները 5 էին, 1910-ի յունվարից մի նոր թոշակաւոր էլ աւելացաւ:

Նախազա՞՞ Ն. Տիգրանեան.
Քարտուզա՞ Ս. Մալխասեանց.

Թիֆլիսի Ներսիսեան Հոգևոր Դպրոցի

ՄՈՒՏԳԲ.

Հաշվակարկի անդամների վճարները.										Եռուէքը ներ.										
Մասնակի կանոնագործութեան Համաձայն՝					Օ% բարձրացմ ուղարկելի կանոնագործութեան Համաձայն՝					Հին հաշվից (1903—1905 թվ).					Հոգաբարձութիւնից գարուցի 75 ամեակի և այլ առթիւ.					
Մասնակի կանոնագործութեան Համաձայն՝					Մասնակի կանոնագործութեան Համաձայն՝					Մասնակի.					Մասնակի.					
թ.	դ.	թ.	դ.	թ.	դ.	թ.	դ.	թ.	դ.	թ.	դ.	թ.	դ.	թ.	դ.	թ.	դ.	թ.	դ.	
1900	660	67	—	—	—	—	—	—	—	637	15	328	45	1000	—	3000	—	—	—	
1901	1100	74	649	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
1902	1573	31	1947	80	207	64	—	—	—	1109	04	1752	80	—	—	6000	10567	52	—	
1903	942	80	1497	10	50	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3000	4100	—	—	
1904	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1000	—	
1905	311	41	687	02	133	75	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	476	25
1906	820	71	2157	27	492	26	295	17	451	09	—	—	—	—	—	—	—	—	1000	—
1907	583	96	2046	76	158	90	325	61	640	59	—	—	—	—	—	—	—	—	3000	—
1908	576	10	2037	90	84	37	334	57	813	27	162	03	—	—	—	—	—	—	1000	—
1909	861	08	2387	72	157	71	487	36	574	92	1665	87	—	—	—	—	15000	2350	45	
	7430	78	13410	87	1285	30	1442	71	2479	87	3574	09	2081	25	1000	—	27000	23494	25	

1. Առ 1-ն յունվարի 1910 թիւ թոշակարկը ունի.

ա. 76000 ռ. հօմինալ արժողութեանը Թիֆլիսի Քաղաքային Վարկի Ընկերութեան Պատվարութեան առթելու տամսերը (օրինագիտաները), որոնցից 44500 ռ. առմասերը պահպատմ են Թիֆլիսի առետրական բանկում՝ Հոգաբարձութեան Հ 422 յատուկ ընթացիկ հաշվում է 31500 ռ. առմասերը Թիֆլիսի Քաղաքային Վարկի Ընկերութեան զրամարկում յատուկ անդարրազրերով Թոշակարկի անունով. բ. Կանխիկ գրամով 5403 թ. 73 կ., որ տուածէ փոխարինաբար (կանոնադրութեան § 3) ուսուցչական Փոխառուու Գանձարանին:

2. 1908 և 1909 թ. Հոգաբարձութեան տուած նուէրը յատուկ բնոյթ ունի, այն է ծածկել է հինգ թոշակառուների մասնագիր պարտքը թոշակարկին:

Մառայողների թոշակարկողի 10 տարուայ հաշիւը

ԵԼՓ.

Առողջական անգիտվածքներ.				Ռոպահանուր մասնագիտ.				Հեռացած անզամ-ներին միջազարդ-ութ վճարներ կա-նաբարութեան ու 14 համաձայն.				Գիտակ սուրբ առաջնորդութեան և կայսերական անձնագիր և պատուած տակ-սկզբաներ.				Մասնագիտ.				Օգոստոսի թուականից հետո.				Գիտակ սուրբ առաջնորդութեան համացարդաց մասնագիտ.				Մասնագիտ համար և կայսերական անձնագիր և պատուած տակ-սկզբաներ.			
Թ.	Կ.	Թ.	Կ.	Թ.	Կ.	Թ.	Կ.	Թ.	Կ.	Թ.	Կ.	Թ.	Կ.	Թ.	Կ.	Թ.	Կ.	Թ.	Կ.	Թ.	Կ.	Թ.	Կ.	Թ.	Կ.	Թ.	Կ.	Թ.	Կ.		
104	50	5730	77	4884	34	160 65	105	—	—	—	—	—	—	—	—	18 98	5168 97	561 80													
262	44	2012	48	2156	32	57 73	54	—	—	—	—	—	—	—	—	4 10	2272 15	302 13													
698	89	23857	—	20817	07	597 44	413	—	—	—	—	997 52	—	—	—	5 60	22830 63	1328 50													
480	06	10070	63	10588	14	321 40	423 50	—	—	—	—	—	—	—	—	62 82	11395 86	3 27													
1950	97	2950	97	—	—	1043 14	1180 40	—	—	—	—	—	—	—	—	16 20	2239 74	714 50													
26	19	2834	62	17	73	149 60	111	—	—	—	—	—	—	—	—	25 90	304 23	3244 89													
1175	88	6392	38	5353	97	—	—	107	—	—	—	—	—	—	—	25 30	5486 27	4151 —													
280	66	7036	48	7272	85	—	—	467 27	—	—	—	—	—	—	—	25 15	7765 27	3422 21													
1268	01	6276	25	4361	57	67 83	424 96	—	—	—	—	—	—	—	—	16 55	4870 91	4827 55													
5543	80	29028	94	25843	27	37 20	716 59	1852 20	—	—	—	—	3 50	28452 76	5403 73																
12991	40	96190	52	81295	26	2434 99	4002 72	1852 20	997 52	204 10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—				

Թոշակառուներ առ 1-ի յունվարի 1910 թիւ.

- Ա. Մելիք-Ալլահվերդեանի այրին և որդիք թոշակ. Ա կարգի տարեկ. 146 ռ. 98 կ.
- Ա. Սպարապետական
- Գարուաստ քահանայ Արուլեան
- Լ. Լույսիեան
- Լ. Թիւսիկեան

Նախազար մասնաժողովին՝ Ե. Տիգրանիեան.

Անդամն Հոգագարժութիւնից՝

Մասնակիցներից՝

Յ. Ամիկիանիեան.

ԲԺ. Յ. Իգիթեան.

Ա. Լիսիցիեան (հաշուապահ).

Ա. Մայիսասեանց (գանձաւպահ և քարտուղար).

1852 ռ. 26 կ.

ՄԱՍՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ԱԶ- ԳԱՆՈՒՆՆԵՐԻ ԵՒ Ա- ՆԱԽՆԵՐԻ	1900 թ.	1901 թ.	1902 թ.	1903 թ.	1905 թ.
	Մասնագիտ Ըստընուժ	Ըստընուժ Ըստընուժ	Մասնագիտ Ըստընուժ	Մասնագիտ Ըստընուժ	Մասնագիտ Ըստընուժ
Մասնագիտ Ըստընուժ	ա.	կ.	ա.	կ.	ա.
Ըստընուժ	Ըստընուժ	Ըստընուժ	Ըստընուժ	Ըստընուժ	Ըստընուժ
Տէր-Առաքելութեան Սմբատ	.	.	.	.	.
Տիգրանեան Սիրեկան.	.	.	.	.	.
Անդրանիկ	.	.	.	.	.
Աշոտանեան Անեղիբ.	.	.	.	.	.
Տէր-Միրացեան Յովհաննէս	.	.	.	.	.
Անետան Սեղբակ.	.	.	.	.	.
Դավիթին	.	.	.	.	.
Յակովին Այմելիս	.	.	.	.	.
Մասնագիտ Մամրէ	.	.	.	.	.
Մելիքին Յաքովին	.	.	.	.	.
Մասնագիտ Առաքելութեան	.	.	.	.	.
1560 60 675 43 1947 — 2048 82 1573 31 1947 80 207 63 912 80 1497 10 50 67 311 41 687 02 133 ⁷⁵					

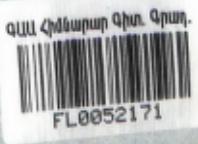
1906 թ.				1907 թ.				1908 թ.				1909 թ.				ՀՆԴՀԱԱՆՈՒԹ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐ									
<i>Մասնագիր</i>		$\sigma^0/\%$ բարձուց		<i>Միանալող</i>		$\sigma^0/\%$ բարձուց		<i>Մասնագիր</i>		$\sigma^0/\%$ բարձուց		<i>Միանալող</i>		$\sigma^0/\%$ բարձուց		<i>Մասնագիր</i>		$\sigma^0/\%$ բարձուց							
n.	կ.	n.	կ.	n.	կ.	n.	կ.																		
1115	88	2608	36	492	26	900	57	2687	35	158	90	910	67	3013	20	84	37	2860	41	3116	54				
770		3209		—		—		—		—		—		—		—		—		7	70	32	09		
787		1875		560		—		—		—		—		—		—		—		13	47	18	75		
5080		10583		2540		—		—		—		2040		—		—		—		76	20	105	83		
				2820		1875		46—		9583		141—		3968		374		1562		12259		48	60	18	75
				560		1166		—		—		—		—		6716		—		—		312	59	95	83
																3816		—		—		112	44	11	66
																2640		—		—		41	90	15	62
																1124		1875		337		38	40	50	50
																1320		2750		1320		14	61	18	75
																3492		7271		3492		15	21	27	50
																2765		5750		2765		27	60	57	50

Ընդամենը . . . 31698 56

Նախագահ՝ Ն. Տիգրանեան
 Յ. Ամիրիստանեան
 Բժ. Յ. Իզիթեան
 Ա. Մալխասեան
 Ա. Լիսիցեան

ЦЕНА

III
✓ 712

✓ tn.

8

✓